

Ανιχνεύοντας τον κύκλο της σταφίδας:

Ένα δίκτυο σταφιδοπαραγωγής στην πόλη του Πύργου

Φωτεινή Μπούλιαρη

Επίβλεψη

Ντίνα Βαΐου
Μαρία Καφρίτσα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ-ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ-ΔΙΚΤΥΑ	5
ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΧΩΡΑ	8
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΟΛΗΣ	12
ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΣΤΑΦΙΔΑ	14
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΗ	16
ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	30
ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	32
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	36
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	38
ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	44
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ	45
ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η αναζήτηση και προβολή της ιστορικής φυσιογνωμίας της πόλης του Πύργου, που συνδέεται άρρηκτα με την πρωτογενή παραγωγή και ιδιαίτερα με την παραγωγή και εμπορία του προϊόντος της κορινθιακής σταφίδας. Έτσι, ο κύκλος του τίτλου αναφέρεται από τη μια στον κύκλο των φάσεων καλλιέργειας, παραγωγής και επεξεργασίας της σταφίδας και από την άλλη στην εξέλιξη και ανάπτυξη της πόλης του Πύργου γύρω από τη σταφίδα, ένας κύκλος που μοιάζει να έκλεισε με τη σταφιδική κρίση. Βασική μου επιδίωξη είναι αφενός, η επανασύνδεση των κατοίκων της πόλης με την εύφορη γη του τόπου και αφετέρου, η προσέλκυση επισκεπτών με περιεχόμενο το παραγωγικό παρελθόν της.

Η πορεία της εργασίας περιλαμβάνει αρχικά την περιγραφή της γεωγραφικής θέσης και του χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής. Στη συνέχεια, την καταγραφή της ιστορικής εξέλιξης του Πύργου και πώς αυτή επηρεάστηκε καθοριστικά από τις διακυμάνσεις της παραγωγής και εξαγωγής της σταφίδας.

Έπειτα, αναλύεται και παρουσιάζεται η καθημερινότητα και τα χωρικά χαρακτηριστικά και οι λειτουργίες της σύγχρονης πόλης. Με βάση αυτά, γίνεται μια συνολική πρόταση για την αναβάθμιση – πολεοδομική και κτιριακή- της εικόνας της πόλης με τη δημιουργία ενός δικτύου για την προβολή και σύνδεση των στοιχείων που φέρνουν στη μνήμη την παλιά της αίγλη.

Τέλος, σε ένα κομμάτι αυτού του δικτύου που βρίσκεται στο περιβαστικό περιβάλλον, στην είσοδο της πόλης, προτείνεται ένα ολοκληρωμένο παραγωγικό σύστημα που περιλαμβάνει όλες τις φάσεις από την καλλιέργεια μέχρι τη διάθεση του προϊόντος της σταφίδας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ | ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ | ΔΙΚΤΥΑ

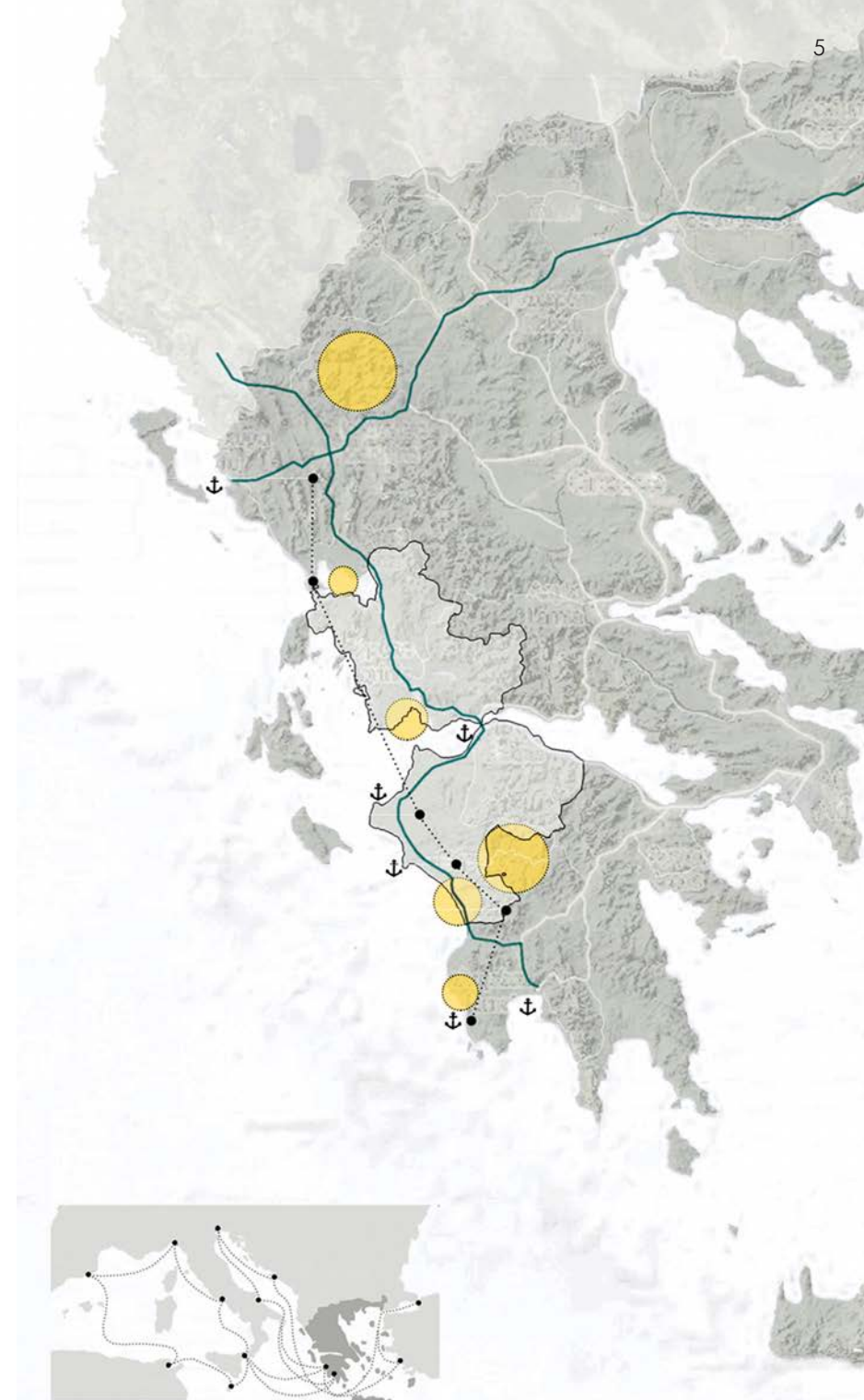
Ο Πύργος τοποθετείται γεωγραφικά στη Δυτική Ελλάδα και διοικητικά στο Νομό Ηλείας και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος. Στο χάρτη 1 γίνεται μια σημαντική παρατήρηση που αφορά τις πόλεις που βρίσκονται στα δυτικά της ηπειρωτικής χώρας. Η γεωμορφολογία του εδάφους, με την οροσειρά της Πίνδου που διατρέχει την ηπειρωτική Ελλάδα από Βορρά προς Νότο, τις διαχωρίζει από τις ανατολικές περιοχές. Έτσι, αυτές οι περιοχές έχουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα. Βασικός άξονας της Δυτικής Ελλάδας είναι η Ιονία οδός που τη διατρέχει από Βορρά προς Νότο. Από τα δυτικά στα ανατολικά σημαντικοί άξονες είναι, στα βόρεια, η Εγνατία οδός και στα νότια η Ε.Ο. Αθηνών – Πατρών και η Ε.Ο. Αθηνών- Καλαμάτας.

Οι δυσκολίες στην επικοινωνία με την υπόλοιπη Ελλάδα οδήγησαν σε μια στροφή των δυτικών περιοχών προς τις θαλάσσιες μεταφορές μέσω της Μεσογείου κυρίως προς την Ιταλία και την υπόλοιπη Ευρώπη. Δημιουργήθηκαν λιμάνια κατά μήκος της ακτογραμμής, όπως αυτό της Πάτρας, της Ηγουμενίτσας, της Καλαμάτας και εγγύτερα του Πύργου, το Κατάκολο, επίνειο της πόλης, και η Κυλλήνη. Με τους κίτρινους κύκλους φαίνονται οι περιοχές φυσικού κάλλους, ορεινές και παράκτιες, της Δυτικής Ελλάδας, και με τις μαύρες κουκκίδες οι αρχαιολογικοί χώροι, όπως η Πύλος, η Δωδώνη και κοντά στην περιοχή μας η Αρχαία Ολυμπία και ο ναός του Επικούριου Απόλλωνα.

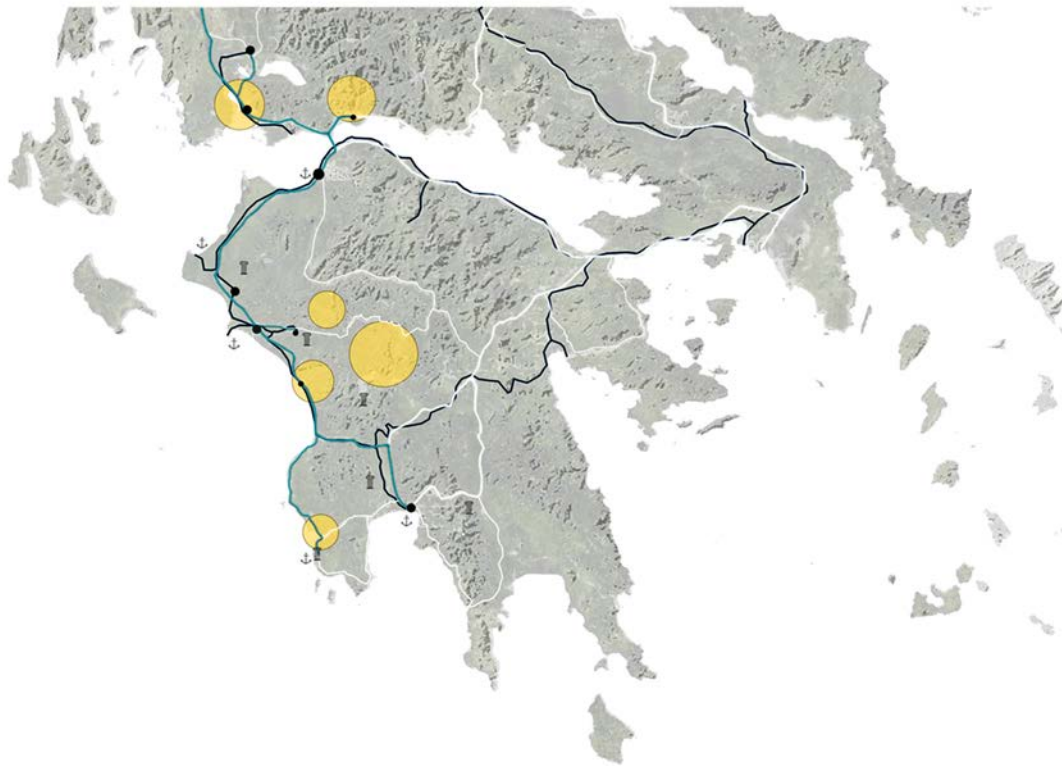
Στη συνέχεια (χάρτης 2, χάρτης 3, σκίτσο 1, σκίτσο 2) εστιάζω στη Δυτική Πελοπόννησο και καταγράφω με το πράσινο χρώμα τις ροές των κατοίκων και των επισκεπτών που διέρχονται από τον Πύργο. Όσον αφορά τους κατοίκους, αυτές είναι η κίνηση κυρίως από την Καλαμάτα στην Πάτρα και από τις μικρότερες πόλεις του Νομού Ηλείας προς την πρωτεύουσα.

Αντίστοιχα, καταγράφονται οι ροές των επισκεπτών, ντόπιων και ξένων, που επίσης διέρχονται από τον Πύργο για να επισκεφθούν την Αρχαία Ολυμπία, παραθαλάσσιες περιοχές της Ηλείας και της Μεσσηνίας, όπως ο Καϊάφας και η Βοϊδοκοιλιά, ή ορεινές περιοχές όπως η Ορεινή Ηλεία και Αρκαδία. Αυτές είναι κυρίως οι κινήσεις από τα λιμάνια κρουαζιέρας, όπως η Πάτρα και κυρίως το Κατάκολο, η διαδρομή από την Αθήνα μέσω της Εθνικής Οδού Αθηνών-Κορίνθου-Πατρών και από τα βόρεια μέσω της Ιονίας οδού. Σε αυτές τις διαδρομές θα μπορούσε να προστεθεί και το σιδηροδρομικό δίκτυο, με το σκούρο χρώμα στο χάρτη, το οποίο όμως σήμερα λειτουργεί μόνο μέχρι την Κιάτο με τον προαστιακό σιδηρόδρομο.

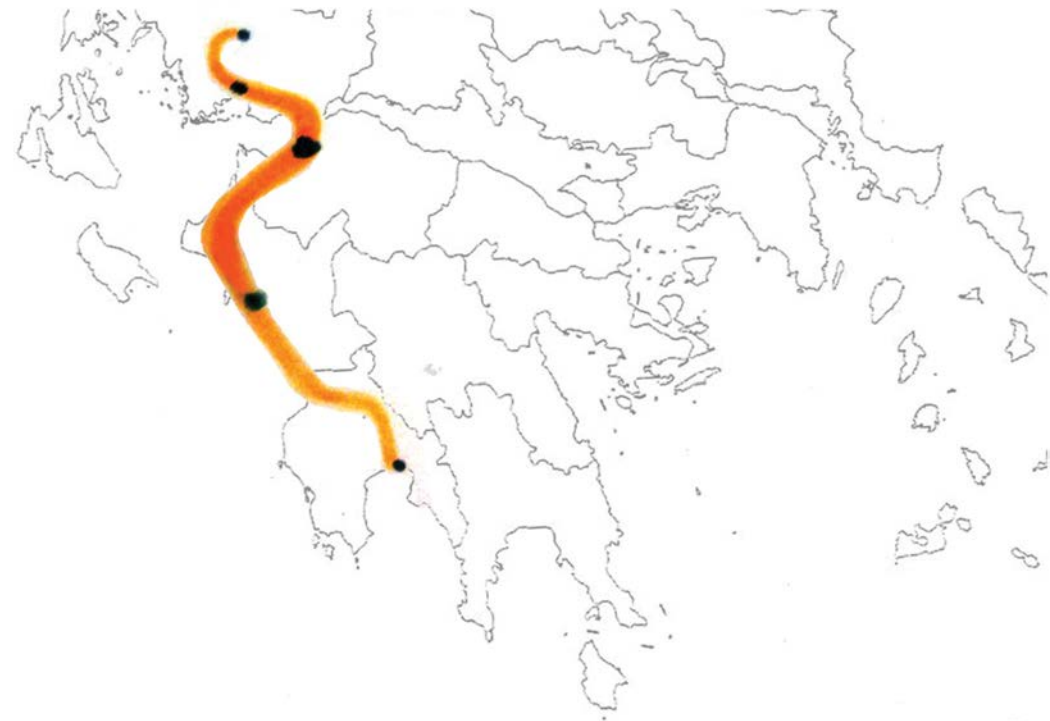
Παρά το γεγονός ότι η διαδρομή από το λιμάνι του Κατακόλου προς την ενδοχώρα της Ηλείας μέσω του οδικού ή του σιδηροδρομικού δικτύου, αλλά και η κίνηση παράλληλα στις ακτές μέσω της Ιονίας οδού συναντώνται στον Πύργο, **οι επισκέπτες διέρχονται από τον Πύργο χωρίς να σταματούν.**

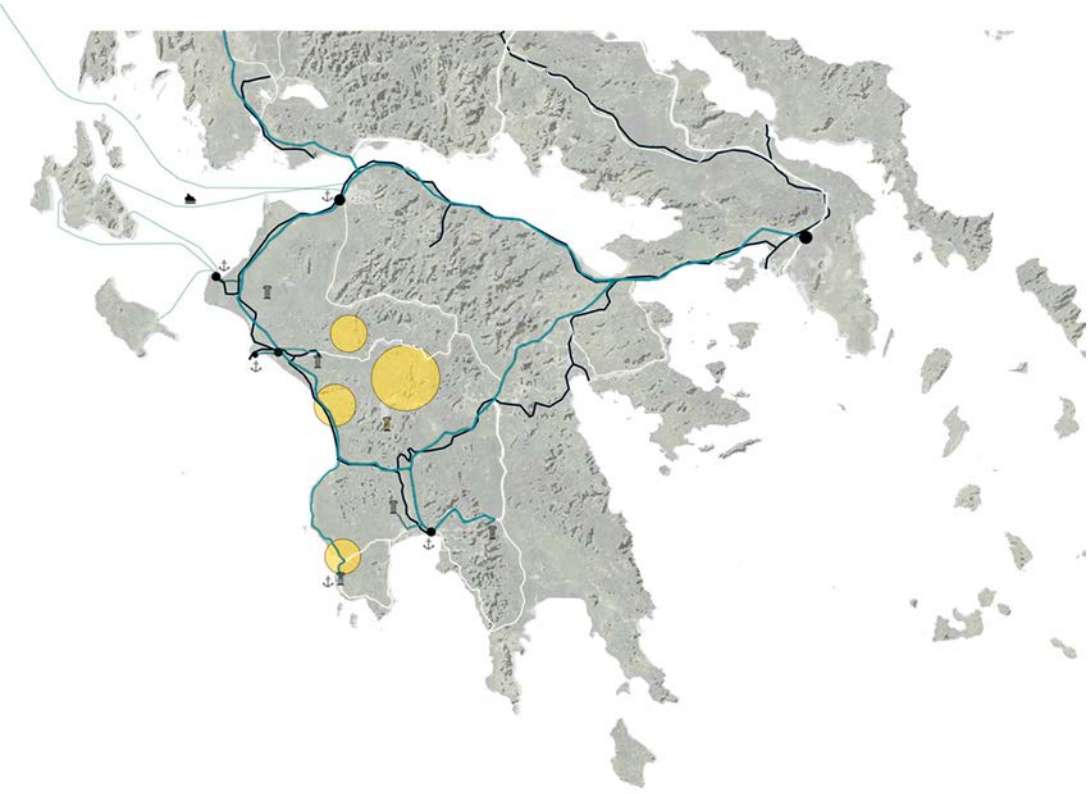
Χάρτης 1. Δυτικός άξονας

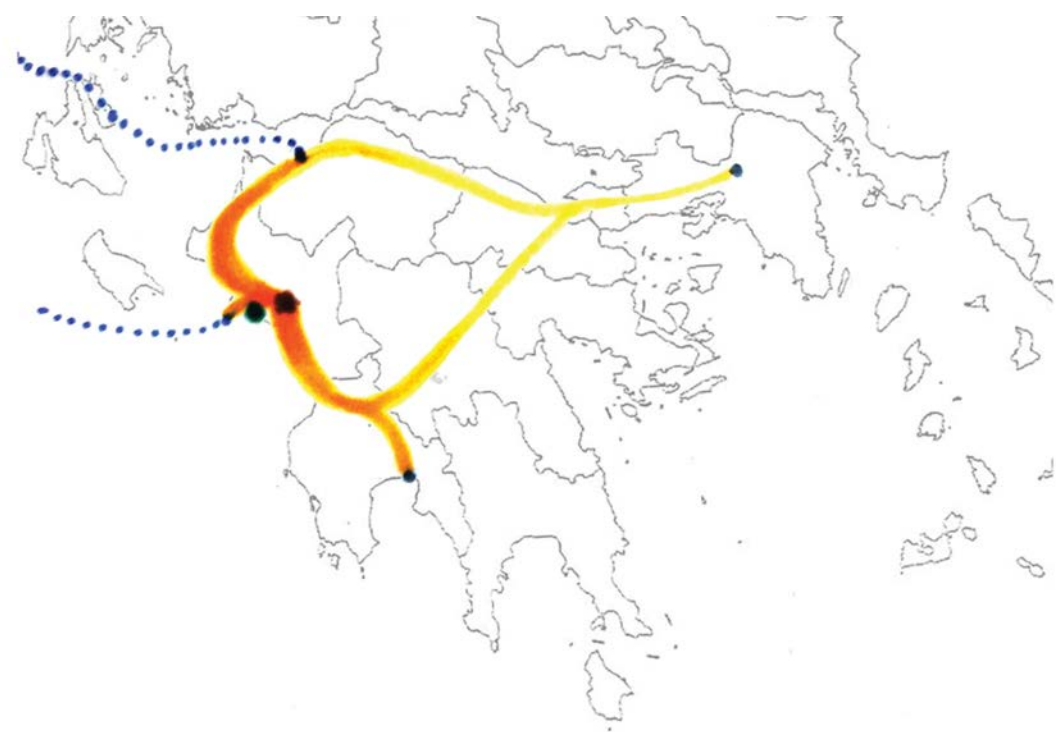
Χάρτης 2. Ροές κατοίκων στη Δυτική Πελοπόννησο

Σκίτσο 1

Χάρτης 3. Ροές επισκεπτών στη Δυτική Πελοπόννησο

Σκίτσο 2

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΧΩΡΑ

Στο χάρτη 4 βλέπουμε πιο συγκεκριμένα πως οι προηγούμενες κινήσεις, οδικές και σιδηροδρομικές συναντώνται στον Πύργο (η πόλη βρίσκεται στον κίτρινο κύκλο με τον αριθμό 2). Ακόμη, βλέπουμε τη γεωμορφολογία της περιοχής, τα δυο σημαντικά ποτάμια, τον Πηνειό και τον Αλφειό και αντίστοιχα τις σημαντικότερες αγροτικές περιοχές που υπάρχουν στις κοιλάδες τους, τα δυο λιμάνια, την Κυλλήνη και το Κατάκολο και τις δυο διαφορετικού τύπου παραθαλάσσιες περιοχές, στα βόρεια η πιο οργανωμένη τουριστικά με μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες και στα νότια η τεράστια αμμώδης έκταση της παραλίας της Ζαχάρωσ.

Έπειτα, εστιάζοντας στην κίνηση από το Κατάκολο προς την ενδοχώρα μπορούμε να κατανοήσουμε καλύτερα το χαρακτήρα της περιοχής γύρω από τον Πύργο και τις διαφορετικές υφές του τοπίου της (χάρτης 5).

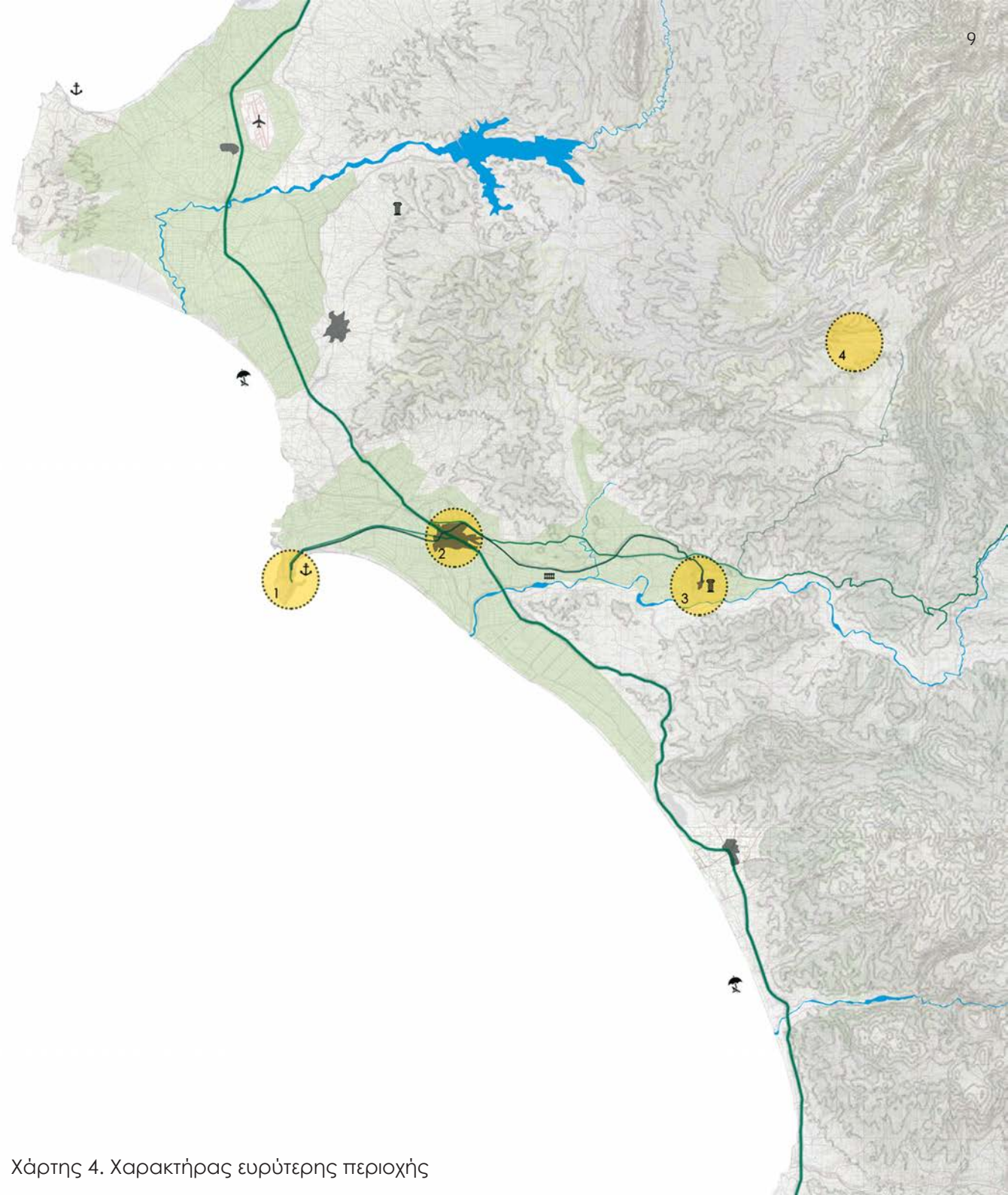
Ξεκινώντας από το Κατάκολο (χάρτης 5.1), έχουμε το χαρακτήρα της παραθαλάσσιας περιοχής με το λιμάνι και τις οργανωμένες παραλίες στα βόρεια, αλλά και την αρχή της εκτεταμένης αμμώδους παραλίας του Κυπαρισσιακού κόλπου που φτάνει ως τη Μεσσηνία. Ακόμη, συναντάμε αγροτικές εκτάσεις αμπελώνων, ελαιώνων και καλαμποκιού και το σημαντικό για την οινοπαραγωγή της περιοχής Κτήμα Μερκούρη.

Στον Πύργο βρίσκουμε τον αστικό χαρακτήρα (χάρτης 5.2), με ένα κεντρικό δημόσιο χώρο και πυκνή δόμηση που αραιώνει προς τα προάστια. Θα μιλήσουμε για την πόλη πιο εκτεταμένα στη συνέχεια.

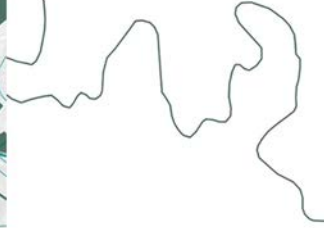
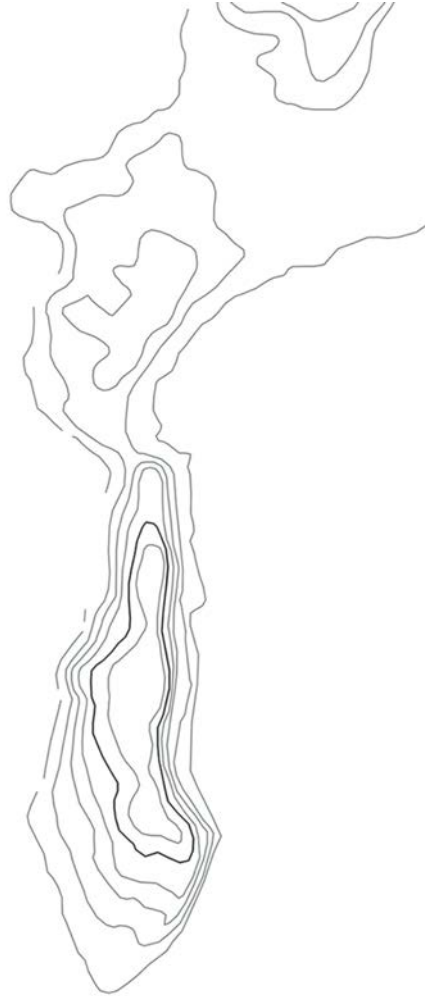
Στην Αρχαία Ολυμπία, το ανάγλυφο έχει μεγαλύτερη ποικιλία και η γη χαρακτηρίζεται από τους ελαιώνες αλλά και την εύφορη κοιλάδα του Αλφειού ποταμού με διαφορετικών ειδών καλλιέργειες όπως καλαμπόκι, αμπελώνες και εσπεριδοειδή. Η Αρχαία Ολυμπία είναι ένα κέντρο πολιτισμού για την περιοχή με το μοναδικό αρχαιολογικό χώρο, το αρχαιολογικό μουσείο, την Ολυμπιακή Ακαδημία, αλλά και ένα σπουδαίο μνημείο μοντέρνας αρχιτεκτονικής, το Ξενία του Κωνσταντινίδη (χάρτης 5.3).

Προχωρώντας τέλος προς μια άγνωστη πτυχή της Ηλείας, τα ορεινά, βρίσκουμε το δρυοδάσος της Φολόης, προστατευόμενη περιοχή Natura, με οργανωμένες διαδρομές πεζοπορίας (χάρτης 5.4).

Και για τα προαναφερόμενα σημεία ενδιαφέροντος για επισκέπτες και κατοίκους, ο Πύργος παραμένει πέρασμα αντί για στάση.

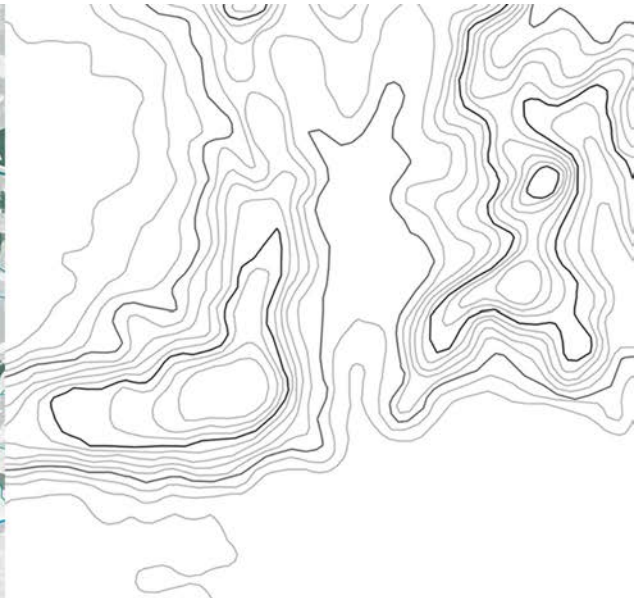
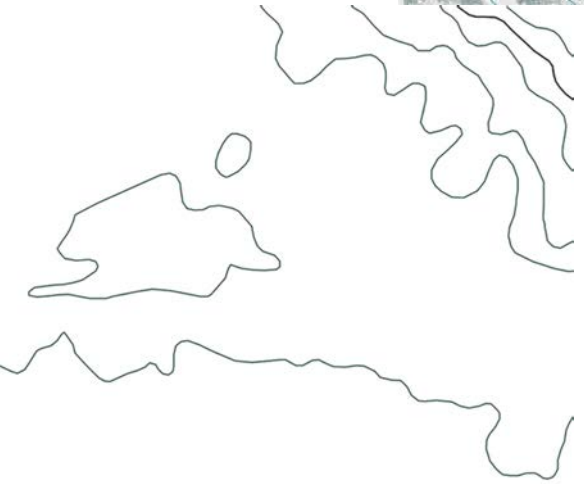
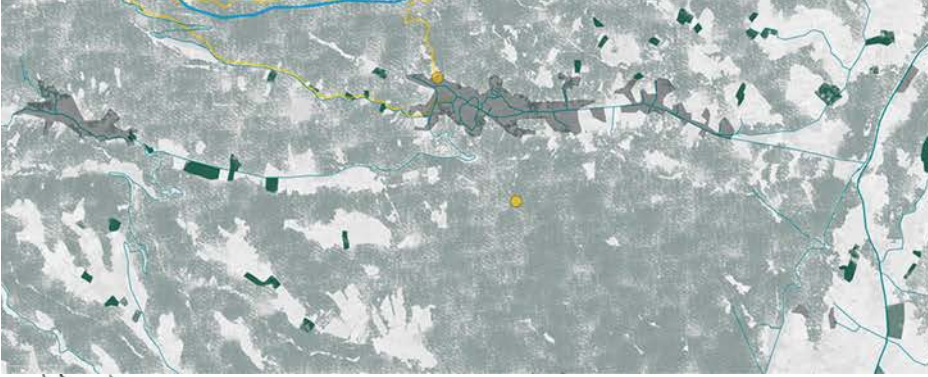
Χάρτης 4. Χαρακτήρας ευρύτερης περιοχής

5.1. Κατάκολο

Χάρτης 5. Από τα παράλια στην ενδοχώρα

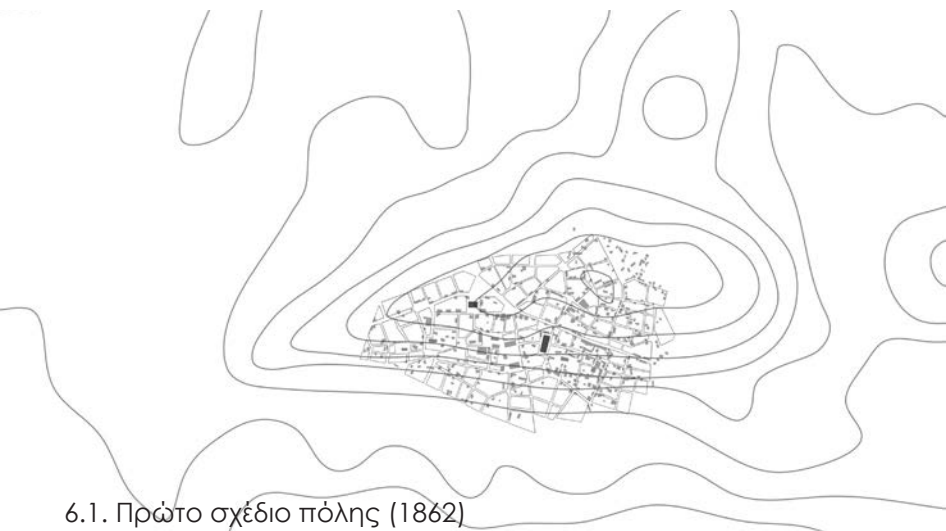
5.2. Πύργος

5.3. Αρχαία Ολυμπία

5.4. Δρυοδάσος Φολόης

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΟΛΗΣ

6.1. Πρώτο σχέδιο πόλης (1862)

6.2. 1935

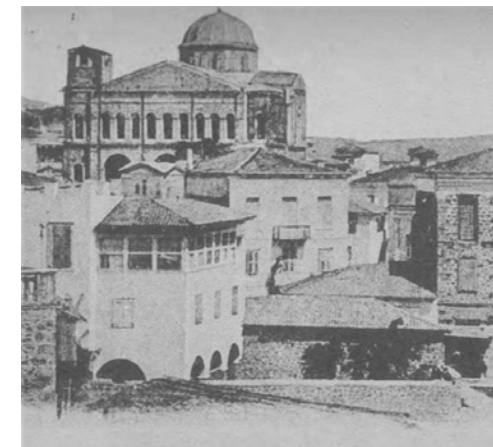
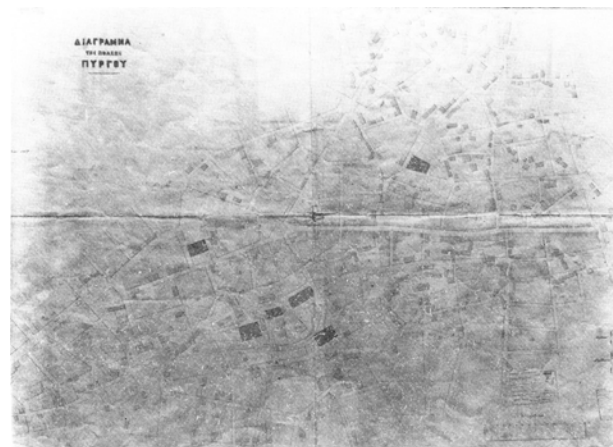

6.3. 1972

Χάρτης 6. Πολεοδομική εξέλιξη του Πύργου

Ο Πύργος βρίσκεται στη θέση της αρχαίας πόλης Δυσπόντιο, στην αρχαία περιοχή Πισάτις. Η πόλη λέγεται ότι πήρε την ονομασία της από τον πύργο που έχτισε το 1512 ο μπέης της ευρύτερης περιοχής, Γεώργιος Τσερνωτάς, στη θέση του σημερινού Επαρχείου. Ένας μικρός οικισμός από καλύβες ξεκίνησε να δημιουργείται γύρω από τον πύργο. Στις αρχές του 19ου αιώνα η πόλη άρχισε να αναπτύσσεται γύρω από το λόφο του Επαρχείου και σε άλλα υψώματα σε πολλά από τα οποία κτίστηκαν εκκλησίες - κέντρα αντίστοιχων συνοικιών. Επί Καποδίστρια, ο Πύργος ορίστηκε πρωτεύουσα της επαρχίας Ήλιδας.

Το 1862 συντάσσεται το πρώτο σχέδιο πόλης, ως εμπορικού κέντρου συγκέντρωσης και εξαγωγής της σταφίδας (χάρτης 6.1). Η πόλη γίνεται σταυροδρόμι του εμπορίου της σταφίδας. Αποκτά Δημαρχείο, Δημοτική Αγορά - έργο του αρχιτέκτονα Τσίλλερ, δίκτυο ύδρευσης, δημοτικό φωτισμό με πετρέλαιο, δυο νεκροταφεία και τα δύο λιμάνια, στο Κατάκολο και στην Κυλλήνη. Επίσης, κατασκευάζονται κτίρια κατοικιών που δείχνουν τον πλούτο της πόλης και την αγοραστική δύναμη των κατοίκων της, των μεγάλων σταφιδοπαραγωγών και σταφιδεμπόρων. Το 1882 κατασκευάζεται σιδηροδρομική ένωση του Πύργου με το επίγειο του Κατάκολο, μήκους 13 χιλιομέτρων, η δεύτερη σιδηροδρομική γραμμή που κατασκευάστηκε στην Ελλάδα που έφθανε ως τον προβλήτα του λιμανιού από όπου γινόταν η εξαγωγή της σταφίδας.

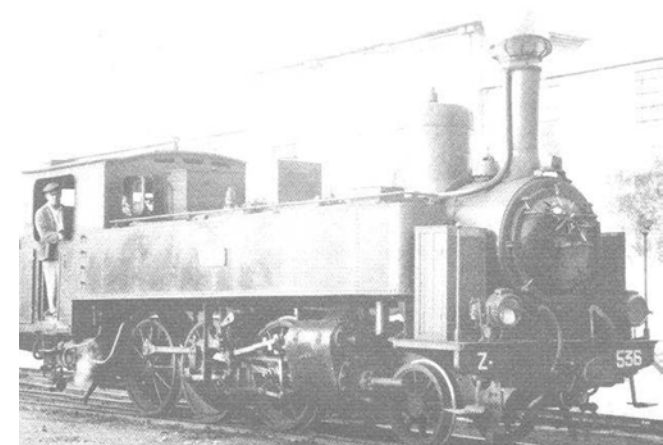

6.4. Σήμερα

Στα τέλη του 19ου αιώνα ξεσπά η σταφιδική κρίση. Το 1925 ιδρύεται ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός για την προστασία της καλλιέργειας και εμπορίας της κορινθιακής σταφίδας αλλά και για τη διαχείριση του πλεονάσματος της παραγωγής της. Ο ΑΣΟ ίδρυσε σταφιδεργοστάσια, οινοποιεία και κατασκεύασε αποθήκες. Στο χάρτη του 1935 (χάρτης 6.2) βλέπουμε τη σιδηροδρομική γραμμή που αρχικά συνέδεε τον Πύργο με το Κατάκολο και είχε ένα σταθμό κοντά στο τότε κέντρο της πόλης. Στη συνέχεια, η γραμμή επεκτάθηκε προς την Αρχαία Ολυμπία και προς την Πάτρα και δημιουργήθηκε ένας νέος σταθμός. Κοντά σε αυτούς τους σταθμούς και κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής ο ΑΣΟ κατασκεύασε κτίρια εξυπηρέτησης της παραγωγής.

Το 1940, συντάχθηκε το σχέδιο πόλης που ισχύει μέχρι σήμερα με μικρές τροποποιήσεις. Η πόλη επεκτάθηκε με βάση αυτό το σχέδιο για να φτάσει στη σημερινή της μορφή, ενώ για τα κομμάτια που δε βρίσκονται στο σχέδιο αυτό υπάρχει μελέτη αναθεώρησης – επέκτασης που συντάχθηκε στα πλαίσια της Επιχείρησης Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (ΕΠΑ) του ν. 1337/1983 (χάρτες 6.3 και 6.4).

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΣΤΑΦΙΔΑ

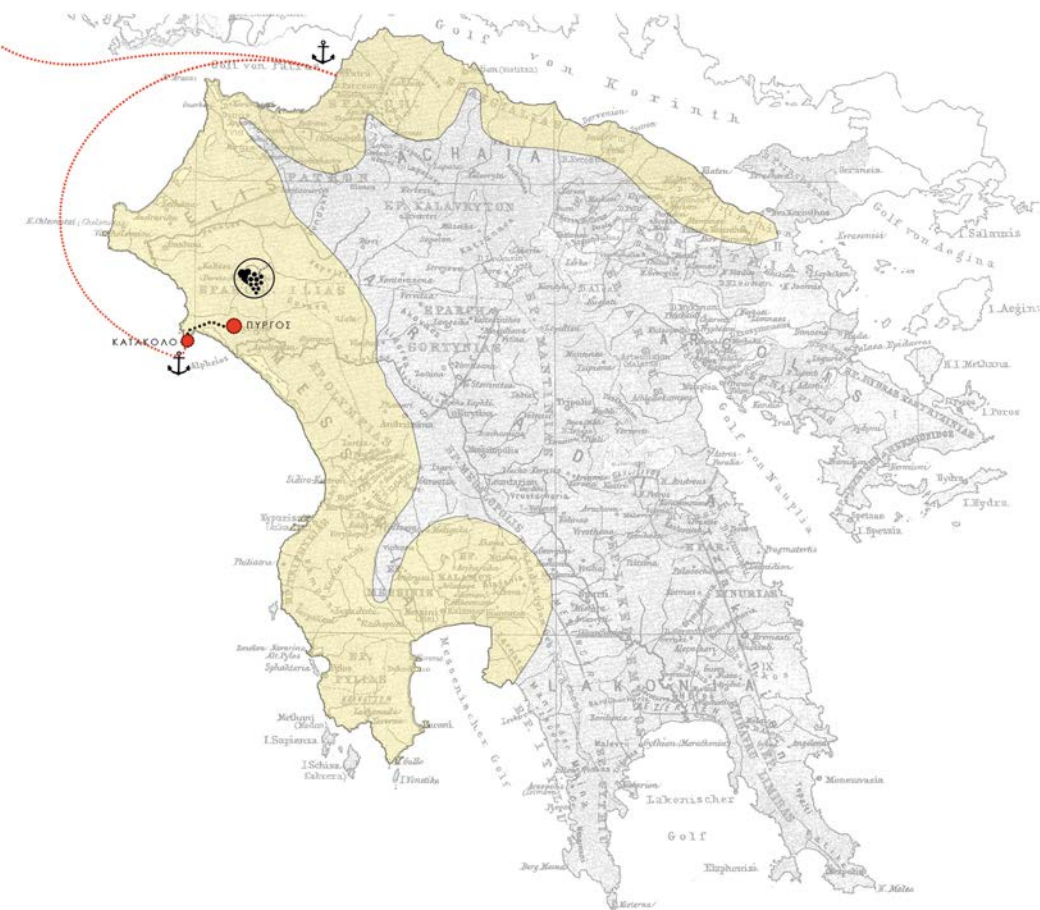
Στη συνέχεια, θα δούμε πως εξελίχθηκε η ιστορία του προϊόντος της κορινθιακής σταφίδας. Σύμφωνα με γραπτές πηγές, η σταφιδάμπελος πρωτοεμφανίστηκε από τα αρχαία χρόνια στις όχθες του Αλφειού ποταμού. Από το 15ο αιώνα η σταφίδα της Πελοποννήσου εξαγόταν από τους Ενετούς εμπόρους στη Βορεία Ευρώπη και στην Αγγλία. Μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους, η καλλιέργεια της σταφίδας στις περιοχές της βόρειας και δυτικής Πελοποννήσου, από την Κόρινθο μέχρι τη Μεσσηνία αυξήθηκε κατακόρυφα. Μέχρι το 1860 οι εκτάσεις των σταφιδάμπελων έφτασαν τα 150.000 στρέμματα ενώ η σταφιδοπαραγωγή έφτασε τους 50000 τόνους. Κατά τις δεκαετίες του 1880 και 1890, η φυλλοξήρα που έπληξε τα γαλλικά αμπέλια, αύξησε τη ζήτηση της πελοποννησιακής σταφίδας κι έτσι η παραγωγή της εκτοξεύθηκε στους 165000 τόνους σε εκτάσεις 670000 στρεμμάτων, ενώ αυξήθηκε και η τιμή της. Επειδή εκείνη την εποχή τα καύσιμα για τις χερσαίες μετακινήσεις ήταν πολύ ακριβά, η εξαγόμενη σταφίδα της Ηλείας μεταφερόταν μέσω του σιδηροδρόμου στο λιμάνι του Κατακόλου και από εκεί μέσω της θάλασσας στο λιμάνι της Πάτρας για να εξαχθεί προς την Ευρώπη και κυρίως προς την Αγγλία (χάρτης 7).

Όταν στις αρχές της δεκαετίας του 1890 η γαλλική παραγωγή επανήλθε, η ζήτηση της ελληνικής σταφίδας έπεσε και η υπερπαραγωγή της οδήγησε στη σταφιδική κρίση. **Καθώς η σταφίδα ήταν εκείνη την εποχή το μόνο εξαγωγίμο ελληνικό προϊόν, η σταφιδική κρίση ήταν μια από τις κύριες αιτίες της χρεοκοπίας του 1893.** Κατά την περίοδο που ξέσπασε η σταφιδική κρίση έλαβαν χώρα πολλές συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας των αγροτών στην Πύργο.

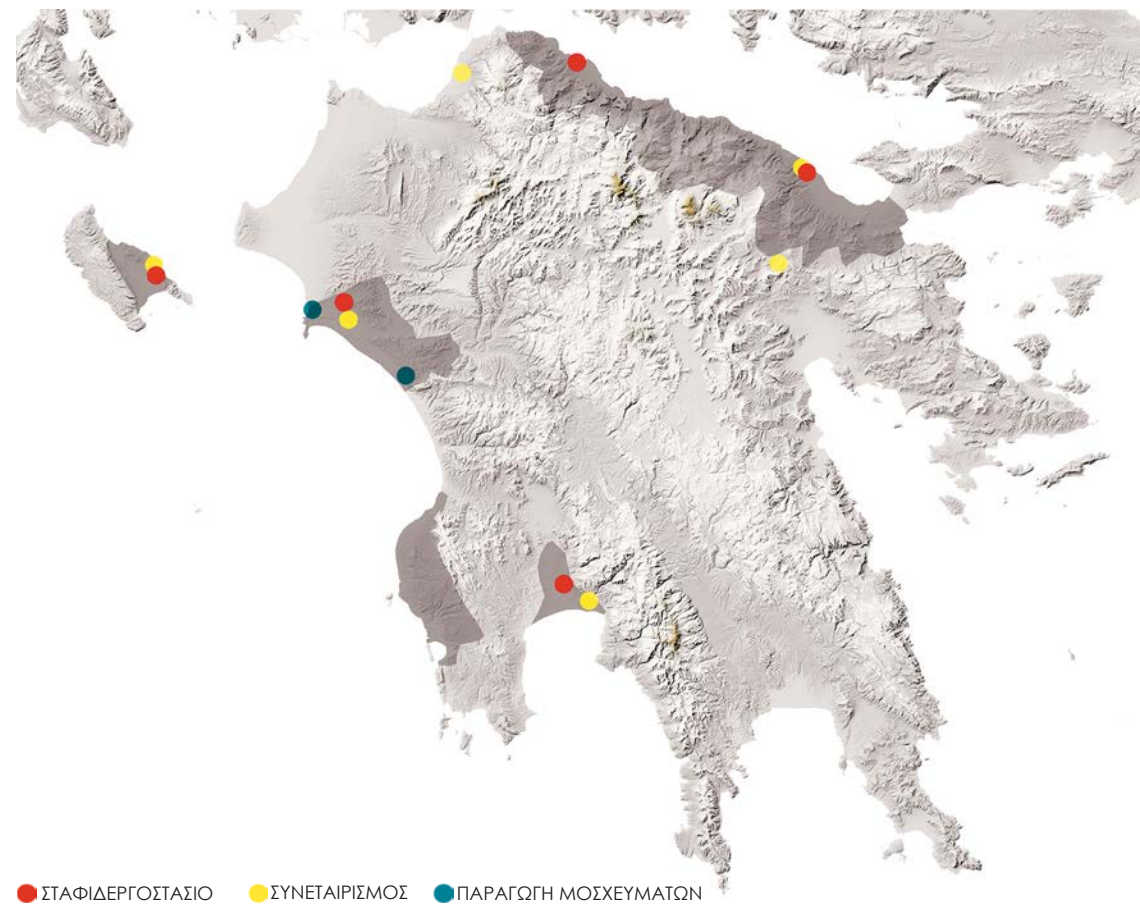
Για την αντιμετώπιση της κρίσης όπως είπαμε δημιουργήθηκε ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός, ο οποίος όμως δεν κατάφερε να εμποδίσει την παρακμή του προϊόντος. Διαλύθηκε το 1997 και αντικαταστάθηκε από το Συνεταιρισμό Κορινθιακής Σταφίδας.

Σήμερα, πέρα από το ΣΚΟΣ που έχει την έδρα του στην Πάτρα, συνεταιρισμοί στις περιοχές που καλλιεργούνται και καλλιεργείται σε μικρότερες εκτάσεις (συνολικά 148519 στρέμματα), σταφίδα, διαχειρίζονται την παραγωγή και την εμπορία του προϊόντος. Συνολικά, η παραγωγή της κορινθιακής σταφίδας σήμερα είναι 20000 τόνοι. Υπάρχουν σταφιδεργοστάσια στο Αίγιο, στο Κιάτο, στην Καλαμάτα. Επίσης, η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηλείας – Ολυμπίας έχει σταφιδεργοστάσιο στο Πράσινο Ηλείας, 5 χλμ. από τον Πύργο, το οποίο σήμερα δε λειτουργεί λόγω οικονομικών δυσκολιών. Στον Πύργο, υπάρχει ένα γραφείο του ΣΚΟΣ και γραφεία της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηλείας- Ολυμπίας που διαχειρίζονται τη σταφίδα που παράγεται στο νομό. Ο ΣΚΟΣ έχει δημιουργήσει χώρους παραγωγής μοςχευμάτων, δηλαδή σπόρων, για την βελτιστοποίηση της ποιότητας του προϊόντος (χάρτης 8). Η σταφίδα που παράγεται στην Ηλεία είναι προϊόν Προστατευμένης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) με την ονομασία “ΣΤΑΦΙΔΑ ΗΛΕΙΑΣ”.

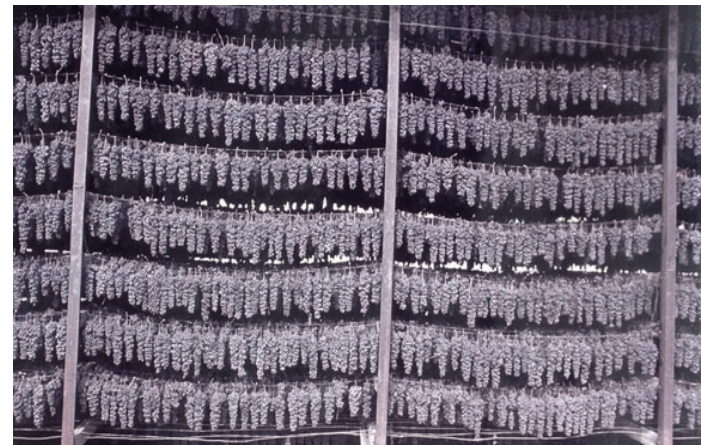

Χάρτης 7. Καλλιέργεια και εξαγωγές σταφίδας κατά το 19ο αιώνα

● ΣΤΑΦΙΔΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ● ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ● ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ

Χάρτης 8. Η σταφίδα σήμερα

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΗ

Η σύγχρονη πόλη του Πύργου είναι μια πόλη 24.359 κατοίκων σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Ο πληθυσμός της πόλης παρουσιάζει στασιμότητα και μικρή μείωση από το 1991. Στο χάρτη 9 βλέπουμε πως η δόμηση είναι πυκνή στο κέντρο και πιο αραιή στο περιφερειακό κομμάτι. Παρατηρείται ότι **παρά τη στασιμότητα του πληθυσμού και την αραιή δόμηση η έκταση του σχεδίου πόλεως και των επεκτάσεων είναι υπερβολικά μεγάλη**. Όσον αφορά τις χρήσεις γης (χάρτης 10), η πόλη έχει ένα κέντρο με εμπορικές χρήσεις και υπηρεσίες γύρω από την κεντρική πλατεία, περιοχές γενικής κατοικίας κυρίως πάνω σε εμπορικούς άξονες και περιοχές αμιγούς κατοικίας στα προάστια. Οι άλλες χρήσεις είναι τα δύο νεκροταφεία, το παλιό νοσοκομείο, το αθλητικό κέντρο με ανοιχτό και κλειστό γήπεδο, το στρατόπεδο και η έκταση των σιδηροδρομικών γραμμών στο σημερινό σιδηροδρομικό σταθμό.

Μελετώντας τις ροές των κατοίκων μέσα στην πόλη πλέον, βλέπουμε ότι ο κάτοικος της πόλης θα κινηθεί στις κεντρικές περιοχές, όπου βρίσκεται το Δημαρχείο και τα Δικαστήρια και χρήσεις υπερτοπικής αναψυχής, ενώ θα έχει και μια ακτίνα διαδρομών με βάση τη θέση των διοικητικών υπηρεσιών και των εμπορικών δρόμων (χάρτης 11, σκίτσο 3).

Από την άλλη, ένας επισκέπτης θα μπει στην πόλη από την Εθνική οδό Πύργου – Πατρών, από την Κατακόλου ή από την Ε.Ο. Πύργου - Κυπαρισσίας με Ι.Χ., με τρένο ή με λεωφορείο και θα κινηθεί στην περιοχή γύρω από την κεντρική πλατεία για να επισκεφθεί κάποια σημεία ενδιαφέροντος, όπως το κτίριο της Αγοράς που στεγάζει το Αρχαιολογικό Μουσείο και το Δημοτικό Θέατρο (χάρτης 12, σκίτσο 4) (φωτογραφίες πόλης σελίδες 22-29).

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
ΣΔ	1.8	1.8	1.4	1.6	2	1.4	1.4	0.8
ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ	15	17	10.5	13.5	17	13	14	10.5

0 150 300 450 900 m

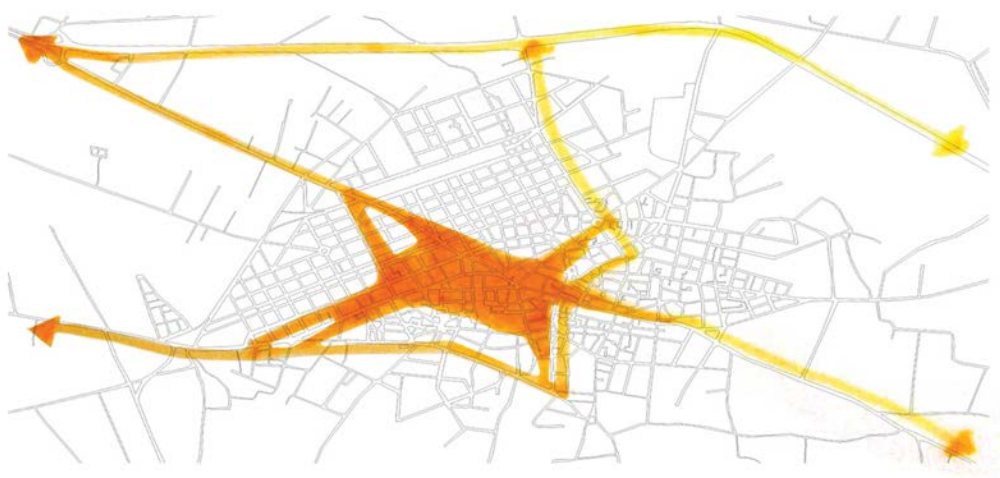
Χάρτης 9. Σχέδιο πόλης και επεκτάσεις - Συντελεστές δόμησης

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΜΙΓΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ

0 150 300 450 900 m

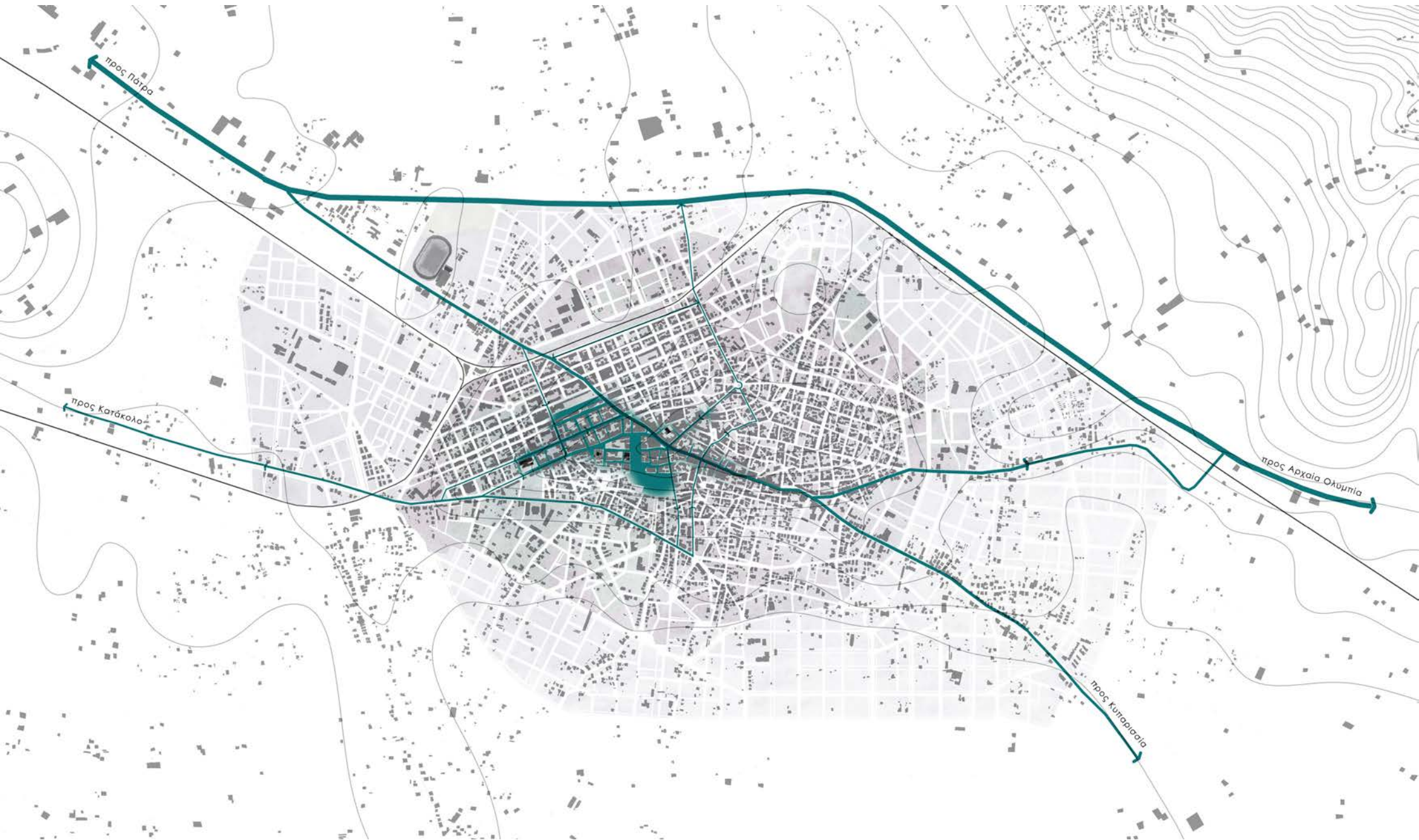
Χάρτης 10. Θεσμοθετημένες χρήσεις γης

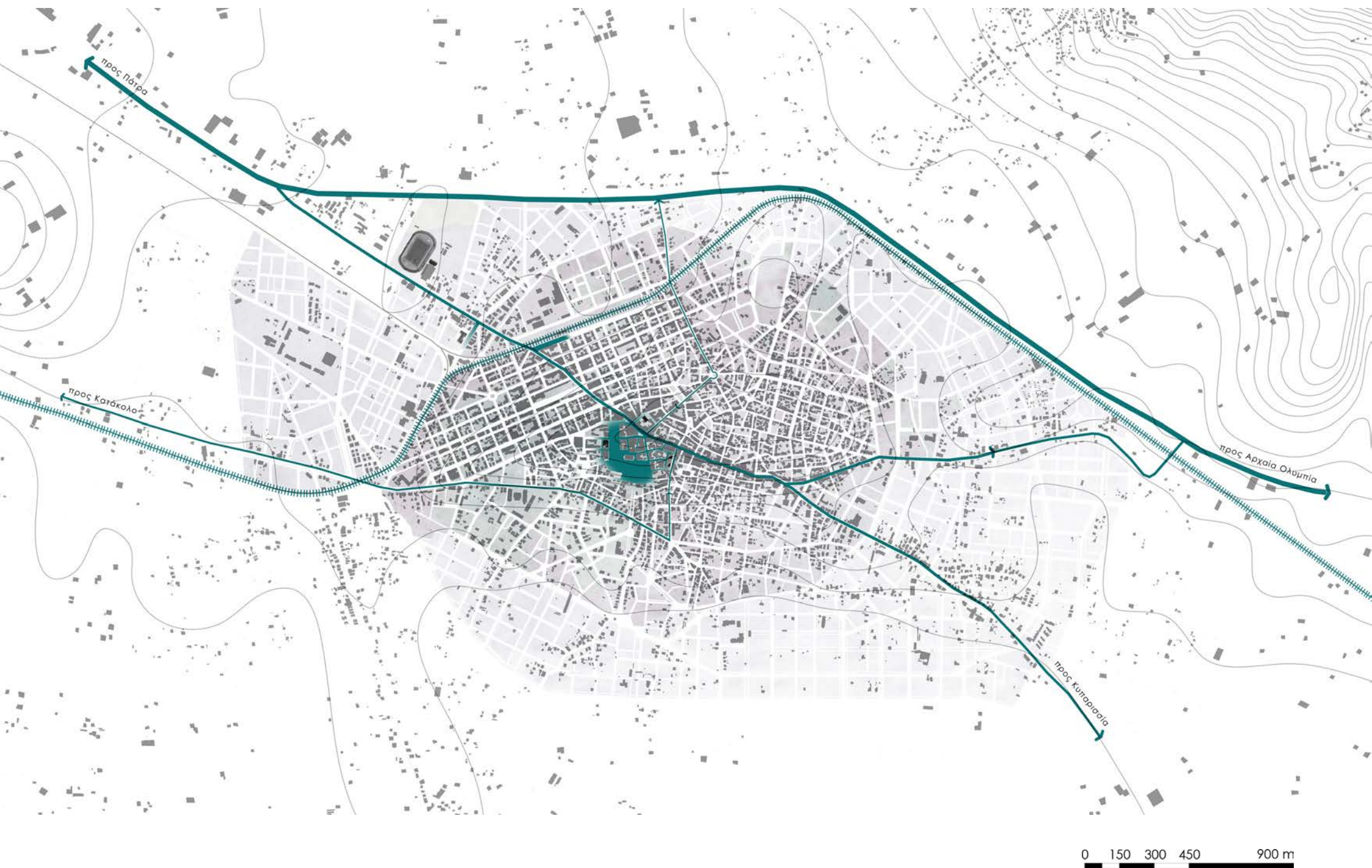
Σκίτσο 3

Σκίτσο 4

Χάρτης 11. Ροές κατοίκων

Χάρτης 12. Ροές επισκεπτών

Αριστερά: Αγορά του Τσίλλερ, Σημερινό Αρχαιολογικό Μουσείο
Δεξιά: Πεζόδρομος κοντά στην κεντρική πλατεία και
κάτω από το λόφο του Επαρχείου

Αριστερά: Άποψη στην κεντρική πλατεία
Δεξιά: Πεζόδρομος κοντά στην κεντρική πλατεία και στα Δικαστήρια

Αριστερά: Οδός Πατρών, κεντρικός δρόμος εισόδου στην πόλη
Δεξιά: Οδός Ερμού, προέκταση της οδού Πατρών, εμπορικός δρόμος

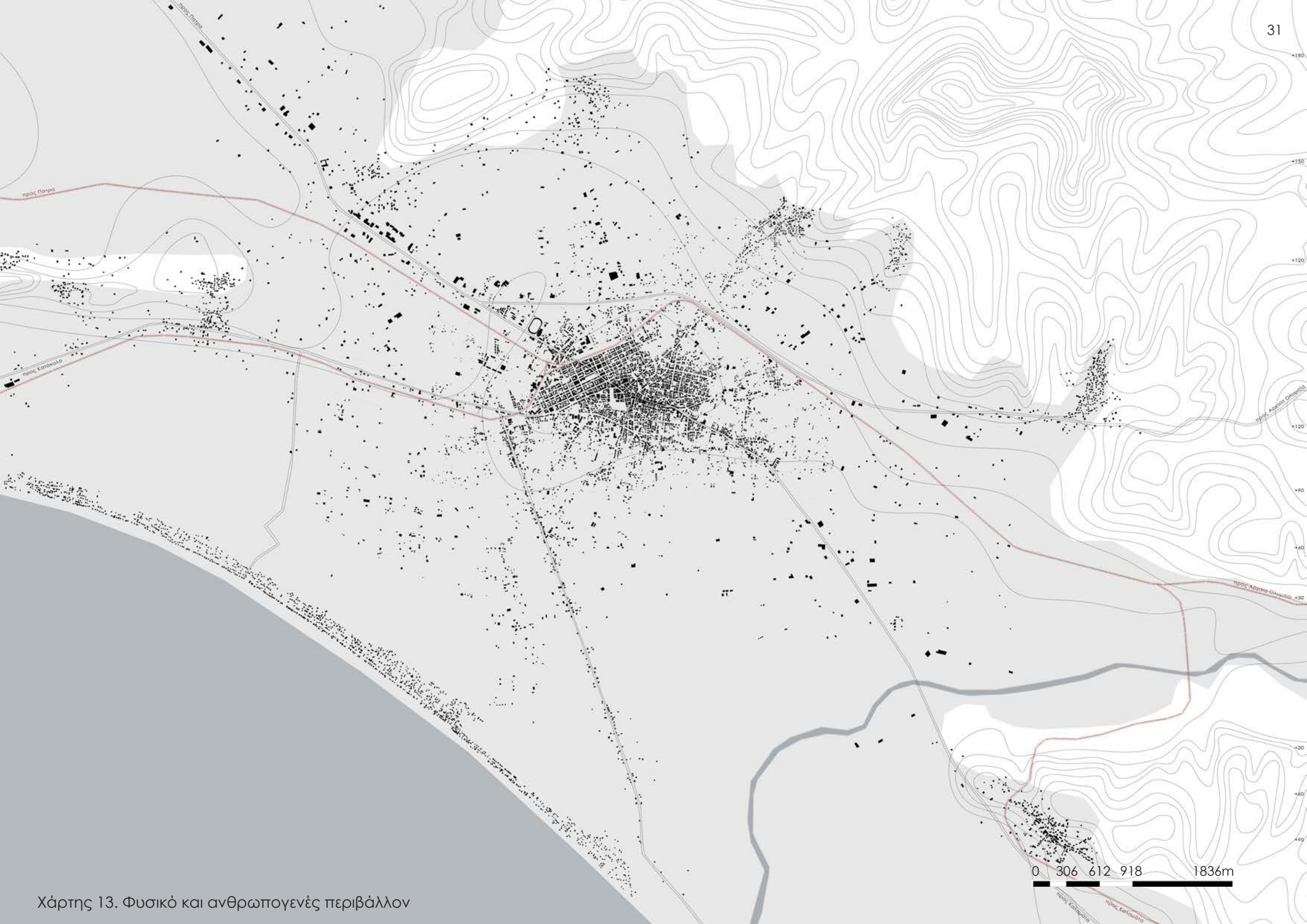
Αριστερά: Πεζόδρομος στο Αρχαιολογικό Μουσείο
Δεξιά: Λόφος Επαρχείου

ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περνώντας στον επόμενο χάρτη (χάρτης 13), βλέπουμε μια καταγραφή του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος γύρω από την πόλη του Πύργου. Η τοποθεσία της πόλης είναι ανάμεσα σε δύο ορεινούς όγκους και κοντά στη θάλασσα. Σε υψώματα μέσα στην πόλη μπορεί κανείς να δει από τη μια μέχρι την οριογραμμή του ορεινού όγκου στα βορειοανατολικά και μέχρι τον ορίζοντα της θάλασσας στα νοτιοδυτικά. Ακόμη σε αυτό το χάρτη βλέπουμε από τη μια την έκταση της αστικής διάχυσης και του δομημένου και από την άλλη με το γκρι τα όρια στα οποία σταματούν οι αγροτικές εκτάσεις και αρχίζουν οι δασικές εκτάσεις με την έννοια του φυσικού περιβάλλοντος.

Τέλος, παρατηρούμε πως οι οδικές και σιδηροδρομικές προσβάσεις βρίσκονται ανάμεσα σε αυτά τα φυσικά στοιχεία.

Χάρτης 13. Φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Στο χάρτη 14 συνοψίζονται τα ευρήματα της έρευνας πεδίου και επισημαίνονται τα στοιχεία που στη συνέχεια χρησιμοποιούνται για τη διατύπωση προτάσεων παρέμβασης σε διάφορες κλίμακες. Αυτά είναι

1) ο αρχικός πυρήνας της πόλης με βάση το πρώτο σχέδιο και τα παλιά κτίρια του 19ου αιώνα που μαρτυρούν τον πλούτο και την ευημερία της πόλης την εποχή της ακμής της σταφίδας

2) η σιδηροδρομική γραμμή που έπαιξε σημαντικό ρόλο στη μεταφορά και στην εμπορία του προϊόντος

3) οι αραιοδομημένες εκτάσεις που βρίσκονται εντός της μελέτης των επεκτάσεων του σχεδίου πόλης και

4) τα βιομηχανικά κτίρια που κατασκευάστηκαν στην προσπάθεια στροφής προς την βιοτεχνική επεξεργασία για τη διαχείριση της σταφιδικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, αυτά είναι 1) τρία κτιριακά συγκροτήματα σε έκταση 100 στρεμμάτων ιδιοκτησίας του ΣΚΟΣ στην είσοδο της πόλης, αποθήκες και το Ινστιτούτο σταφίδας 2) το σταφιδεργοστάσιο του ΑΣΟ, κτίσμα 2500 τ.μ. περίπου κοντά στον παλιό σταθμό ιδιοκτησίας της Περιφέρειας 3) οι αποθήκες του ΑΣΟ ιδιοκτησίας του ΣΚΟΣ και το Οινοποιείο ιδιοκτησίας της ΕΑΣ Ηλείας-Ολυμπίας κοντά στον νεότερο σταθμό, κτίσματα 1200 και 3000 τ.μ. αντίστοιχα και 4) το παλιό ελαιουργείο Ξυστή ιδιοκτησίας του Δήμου, 2500 τ.μ. (πίνακας 1).

Επομένως, με την αξιοποίηση αυτών των στοιχείων επιδιώκεται

Α. Η επαναφορά της σχέσης των κατοίκων της πόλης με την πρωτογενή παραγωγή.

Β. Η προβολή της παραγωγικής ιστορίας της πόλης, της βάση της δημιουργίας και της εξέλιξής της, όπως αποτυπώνεται στη σημερινή της εικόνα.

Γ. Η τουριστική επισκεψιμότητα με περιεχόμενο την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της πόλης.

Παρατηρείται ότι η καθημερινότητα της παρέμβασης έχει πολλαπλές περιοδικότητες. Από τη μια, είναι η καθημερινότητα των κατοίκων που απασχολούνται στον πρωτογενή τομέα, με περιοδικότητα που εξαρτάται από το φυσικό κύκλο των αγαθών και της γης. Ο κύκλος αυτός περιλαμβάνει, κατανεμημένες στο έτος, τις φάσεις της καλλιέργειας και της επεξεργασίας των προϊόντων. Από την άλλη, η παροχή τουριστικών υπηρεσιών είναι μια άκρως εποχική απασχόληση που αφορά τους θερινούς μήνες από το Μάιο μέχρι το Σεπτέμβριο. Τέλος, εκτός από τους κατοίκους, οι επισκέπτες αντιλαμβάνονται την καθημερινότητα της πόλης από μια εντελώς διαφορετική οπτική γωνία και η περιοδικότητα γι' αυτούς είναι το διάστημα που θα διαμείνουν σε αυτή αλλά και οι εικόνες και οι αναμνήσεις που θα τους ακολουθούν αφού φύγουν.

ΑΡΧΙΚΟΣ ΠΥΡΗΝΑΣ ΠΑΛΙΑ ΚΤΙΡΙΑ 19ΟΥ ΑΙΩΝΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΕΝΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΧΩΡΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΕΖΩΝ

0 210 420 630 1260m

Χάρτης 14. Στοιχεία παρέμβασης

34

1

ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΑΣΟ (1928)
 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Συνεταιρισμός Κορινθιακής Σταφίδας (Σ.ΚΟ.Σ.)
 Εοικ.: 101000,00 m²
 Εκτ.: 1280,00 m² (ισόγειο)
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ: Δεν έχουν χρήση. Καλή κατάσταση κατασκευής.

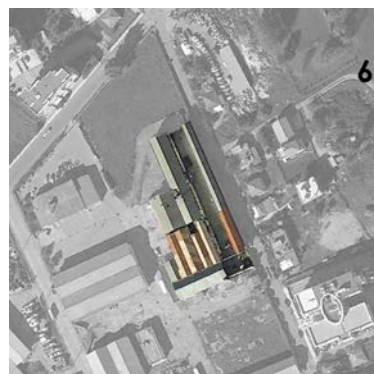
5

ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΑΣΟ (1932)
 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Συνεταιρισμός Κορινθιακής Σταφίδας
 Εοικ.: 2008,50 m²
 Εκτ.: 1200,00 m²
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ: Πρόσφατη αποκατάσταση. Εμπορικές χρήσεις

2

ΑΠΟΘΗΚΕΣ (1928)
 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Συνεταιρισμός Κορινθιακής Σταφίδας
 Εοικ.: 101000,00 m²
 Εκτ.: 426,00 m² (ισόγειο, ισόγειο +1)
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ: Δεν έχουν χρήση. Καλή κατάσταση κατασκευής.

6

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ (από το 1900)
 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Ε.Α.Σ. Ηλείας - Ολυμπίας
 Εοικ.: 23735,07 m²
 Εκτ.: 3149,62 m² (ισόγειο +1)
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ: Δεν έχει χρήση.

3

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΑΦΙΔΑΣ (1928)
 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Συνεταιρισμός Κορινθιακής Σταφίδας
 Εοικ.: 10984,00 m²
 Εκτ.: 450,00 m² (ισόγειο +1)
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ: Πρόσφατη αποκατάσταση ως Ινστιτούτου Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας. Δεν έχει χρήση.

7

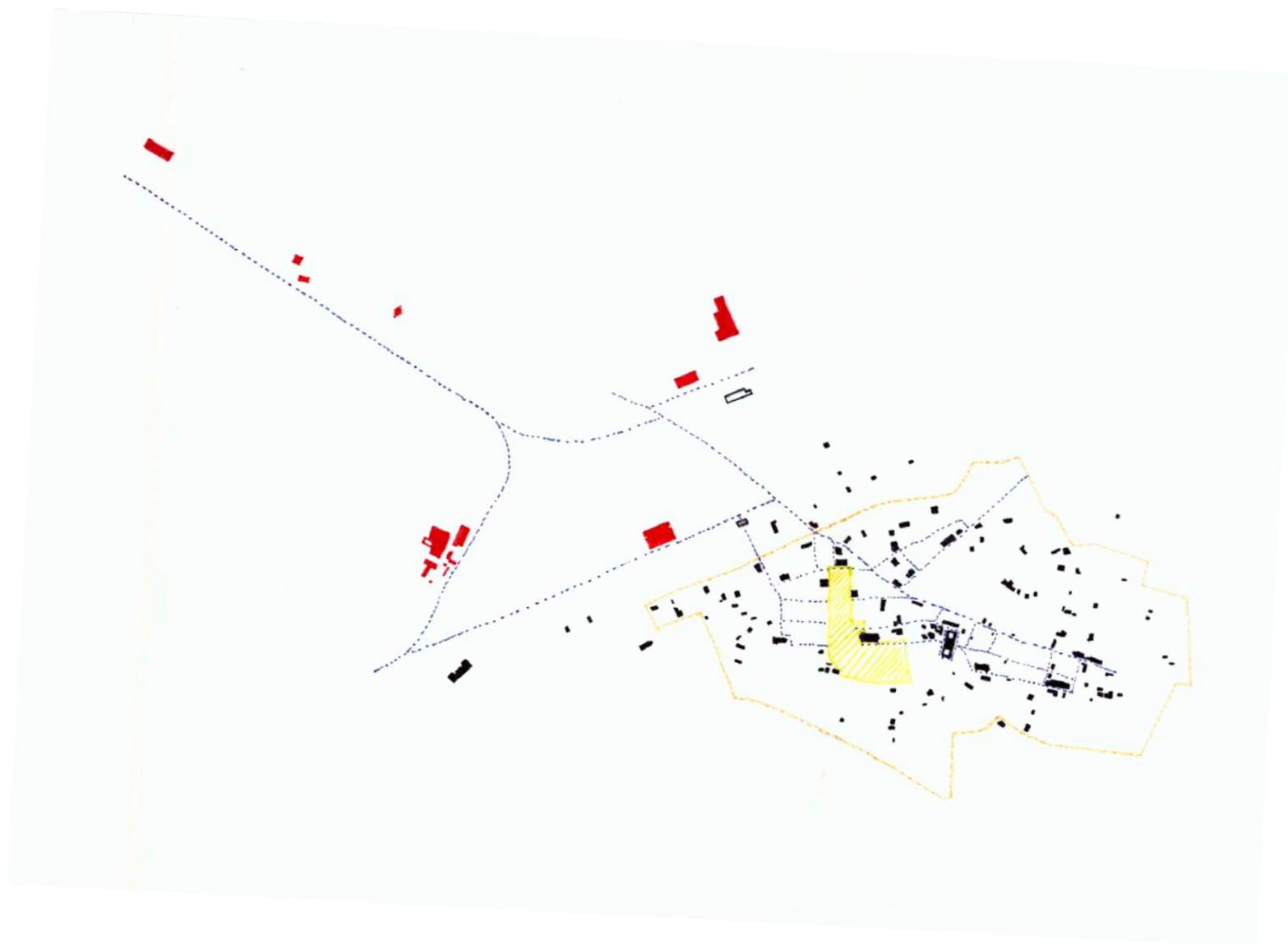
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΕΥΣΤΡΗ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ (1920)
 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Δήμος Πύργου
 Εοικ.: 27203,00 m²
 Εκτ.: 2602,40 m² (ισόγειο +1)
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ: Αποκατάσταση υπό κατασκευή. Μουσείο Διατροφής και Γαστρονομίας

4

ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΑΣΟ - ΣΤΑΦΙΔΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ (1930)
 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος
 Εοικ.: 2929,28 m²
 Εκτ.: 2879,40 m² (ισόγειο - ισόγειο +1)
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ: Μελέτη αποκατάστασης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στο σκίτσο 5, βλέπουμε τις βασικές αρχές της συνολικής πρότασης. **Κεντρική ιδέα της παρέμβασης είναι δυο συστήματα, αυτό των βιομηχανικών κτιρίων με το κόκκινο χρώμα και αυτό του αρχικού πυρήνα της πόλης με το κίτρινο και το μαύρο χρώμα. Στόχος είναι η σύνδεση των δυο αυτών συστημάτων μεταξύ τους αλλά και η ένωση των σημείων που τα απαρτίζουν.**

Η συνολική πρόταση περιλαμβάνει την επανάχρηση των 7 κτιριακών συγκροτημάτων που σχετίζονταν στο παρελθόν με την οργάνωση της παραγωγής και αποθήκευσης της σταφίδας και άλλων προϊόντων όπως το λάδι και το κρασί. Επίσης, περιλαμβάνει την αξιοποίηση των σιδηροδρομικών σταθμών, κτίσματα που έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στην οργάνωση του εμπορίου και της παραγωγής. Τα 3 βιομηχανικά κτιριακά συγκροτήματα βρίσκονται εντός του οικοπέδου της ειδικότερης πρότασης και θα τα εξετάσουμε αναλυτικότερα στη συνέχεια. Για τα υπόλοιπα 4 προτείνονται οι εξής λειτουργίες:

1) ΚΤΙΡΙΟ 4 - Αποθήκες και σταφιδεργαστάσιο ΑΣΟ: Γραφεία Συνεταιρισμού Κορινθιακής Σταφίδας

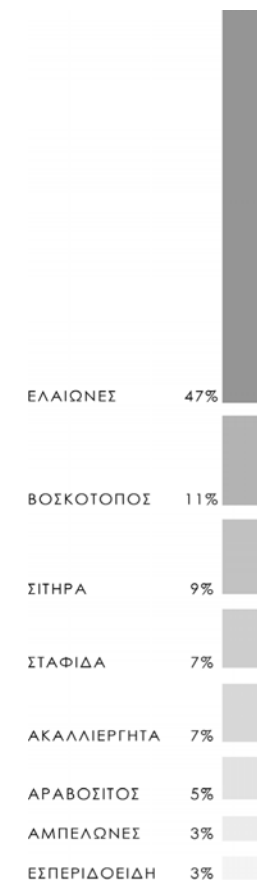
2) ΚΤΙΡΙΟ 5 - Αποθήκες ΑΣΟ: Εμπορικές λειτουργίες

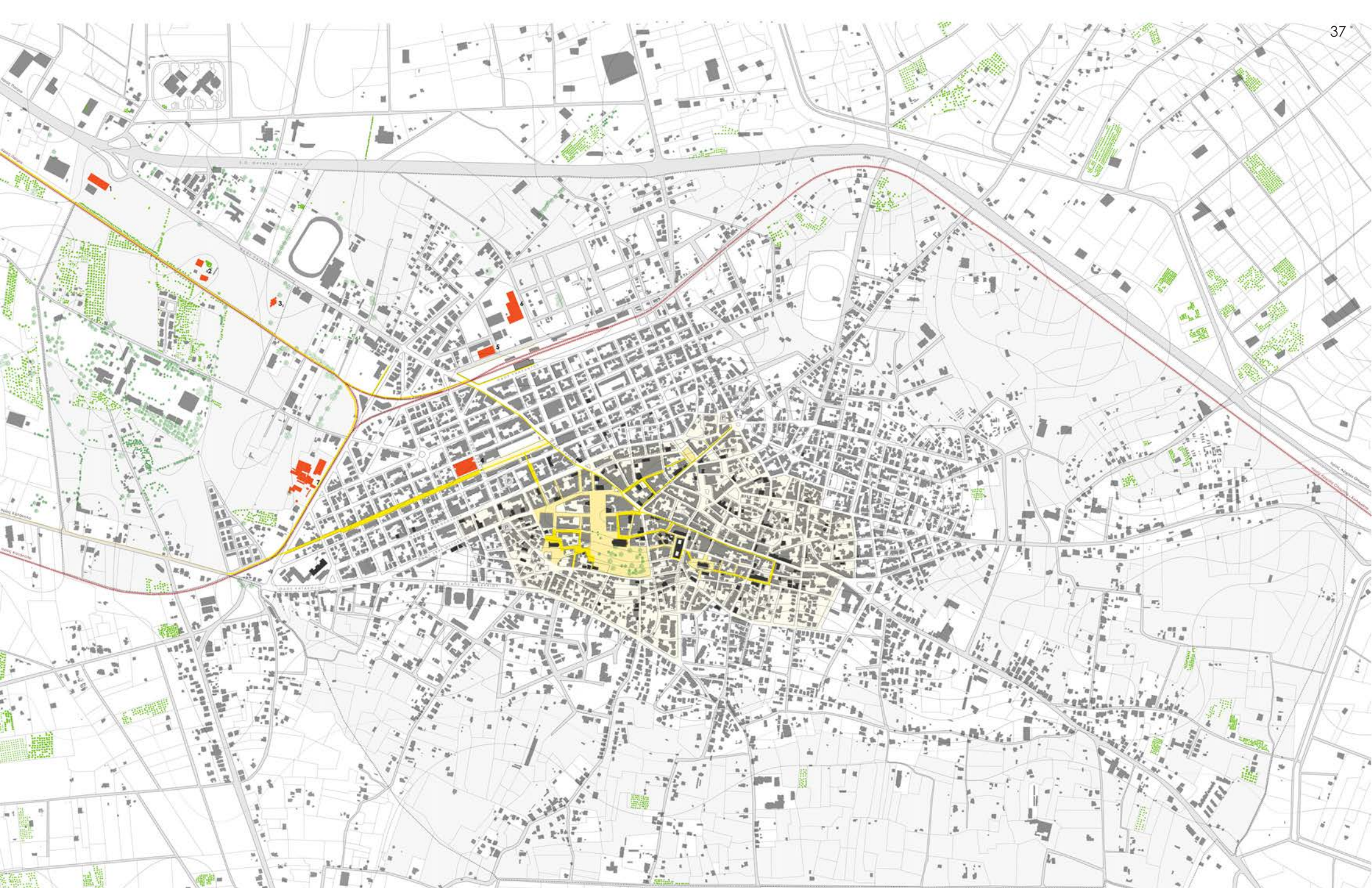
3) ΚΤΙΡΙΟ 6 - Οινοποιείο: Εκπαίδευση αγροτών, εμπορικές και πολιτιστικές χρήσεις

4) ΚΤΙΡΙΟ 7 - Ελαιουργείο: Μουσείο Διατροφής και Γαστρονομίας.

Όσον αφορά τους σιδηροδρομικούς σταθμούς, προτείνεται η επαναλειτουργία του σημερινού σταθμού με επιβατικά τρένα και η χρήση του κτιρίου του παλιού σιδηροδρομικού σταθμού ως ξενώνες εντός πόλης. Πέρα από τους κλειστούς χώρους, η πρόταση περιλαμβάνει το σχεδιασμό δημόσιων χώρων. Ο σχεδιασμός αυτός αφορά μια διαδρομή πεζών κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής, πεζοδρόμηση του δρόμου όπου περνούσε η παλιά σιδηροδρομική γραμμή για να καταλήξει στον παλιό σταθμό (σημερινή οδός Σιδηροδρόμου Πύργου-Κατακόλου), επεκτάσεις του πεζοδρομημένου τμήματος στο κέντρο της πόλης για τη διευκόλυνση της περιήγησης των πεζών σε παλιές συνοικίες της πόλης, όπως η συνοικία του Αγίου Αθανασίου ανατολικά της κεντρικής πλατείας και η συνοικία του Δημοτικού θεάτρου, μονοδρόμηση του κεντρικού δρόμου (οδός Πατρών) για την προβολή του ως εισόδου στην πόλη και επαναλειτουργία της σιδηροδρομικής γραμμής (χάρτης 15).

Τέλος με βάση τα υπάρχοντα είδη καλλιεργειών στο δήμο Πύργου προτείνεται η αξιοποίηση των αραιοδομημένων εκτάσεων στο εντός επεκτάσεων κομμάτι της πόλης για καλλιέργεια, που θα ανακόψει την άναρχη ανάπτυξη και επέκταση της δόμησης (Διάγραμμα 1).

- ΑΡΧΙΚΟΣ ΠΥΡΗΝΑΣ
- ΠΑΛΙΑ ΚΤΙΡΙΑ 19ΟΥ ΑΙΩΝΑ
- ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ
- ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΕΖΩΝ
- ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ
- ΟΡΙΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΗΣ

Χάρτης 15. Κεντρική ιδέα συνολικής πρότασης

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Η συνολική πρόταση περιλαμβάνει ένα οικόπεδο 100 στρεμμάτων στην ιδιοκτησία του Συνεταιρισμού Κορινθιακής σταφίδας στο οποίο γίνεται και η ειδικότερη πρόταση. Το οικόπεδο αυτό βρίσκεται στην είσοδο της πόλης από την Εθνική Οδό Πύργου Πατρών. Χωρίζεται σε τρεις περιοχές από 2 ρέματα που περιέχουν τρία κτιριακά συγκροτήματα. Η περιοχή Α περιλαμβάνει 2 παλιά κτίσματα αποθηκών και μια πιο καινούρια κατασκευή. Η περιοχή Β περιλαμβάνει 2 παλιά κτίσματα, ενώ η περιοχή Γ περιλαμβάνει το κτίριο του παλιού Ινστιτούτου Σταφίδας (χάρτης 16)(φωτογραφίες σελίδων 52-59).

Στη συνολική πρόταση προτείνεται η σύνδεση του οικοπέδου με την πόλη και με τα υπόλοιπα βιομηχανικά κτίρια μέσω της διαδρομής κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής και της λειτουργίας ενός μικρού βαγονιού που θα ξεκινάει από το σιδηροδρομικό σταθμό. Κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής και κοντά στο Εργοστάσιο Ξυστήρι προτείνεται η φύτευση ελαιώνων, ως ανάμνηση της παλιάς λειτουργίας του κτιρίου (χάρτης 16 και 17).

Τα είδη φυτεύσεων που προτείνονται για το περιαστικό κομμάτι είναι 1) οι κουκουναριές στην είσοδο της πόλης, δέντρο που είναι χαρακτηριστικό της περιοχής του Καιάφα και της Ζαχάρως 2) τα πεύκα και οι ευκάλυπτοι εντός του οικοπέδου και στη διαδρομή κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής, δέντρα ψηλά και αειθαλή που υπάρχουν ήδη στην περιοχή αυτή (πίνακας 2, χάρτης 16, χάρτης 18).

Όσον αφορά την πόλη, προτείνεται η φύτευση λευκών στον κεντρικό δρόμο εισόδου, δέντρο ψηλό και φυλλοβόλο, που αλλάζει μορφή ανάλογα με τις εποχές του χρόνου. Για τους νέους πεζοδρόμους προτείνεται ο βραχυχίτωνας, επίσης φυλλοβόλο δέντρο που είναι κατάλληλο και ευδοκμεί στα εδάφη της Ηλείας, ενώ υπάρχει ήδη στην πόλη (πίνακας 2, χάρτης 17, χάρτης 19).

ΚΟΥΚΟΥΝΑΡΙΑ
(Pinus pinea)

Ιθαγενές πεύκο της
Νότιας Ευρώπης
στην περιοχή της
Μεσογείου.

Ύψος: 12-20 μέτρα

Αειθαλές

ΠΕΥΚΟ
(Pinus halepensis)

Ιθαγενές του Βορείου
Ημισφαιρίου.

Ύψος: 15-45 μέτρα

Αειθαλές

ΕΥΚΑΛΥΠΤΟΣ
(Eucalyptus globu-
lus)

39
Ιθαγενές δέντρο της
Αυστραλίας. Ήρθε
στην Ελλάδα το 1862.

Ύψος: έως 80 μέτρα

Αειθαλές

ΛΕΥΚΑ
(Populus alba)

Ιθαγενές του Βορείου
ημισφαιρίου.

Ύψος: έως 50 μέτρα

Φυλλοβόλο

ΒΡΑΧΥΧΙΤΩΝΑΣ
(Brachychiton)

Ιθαγενές της
Αυστραλίας.
Κατάλληλο για τα
εδάφη της Ηλείας.

Ύψος: 4 - 30 μέτρα

Φυλλοβόλο

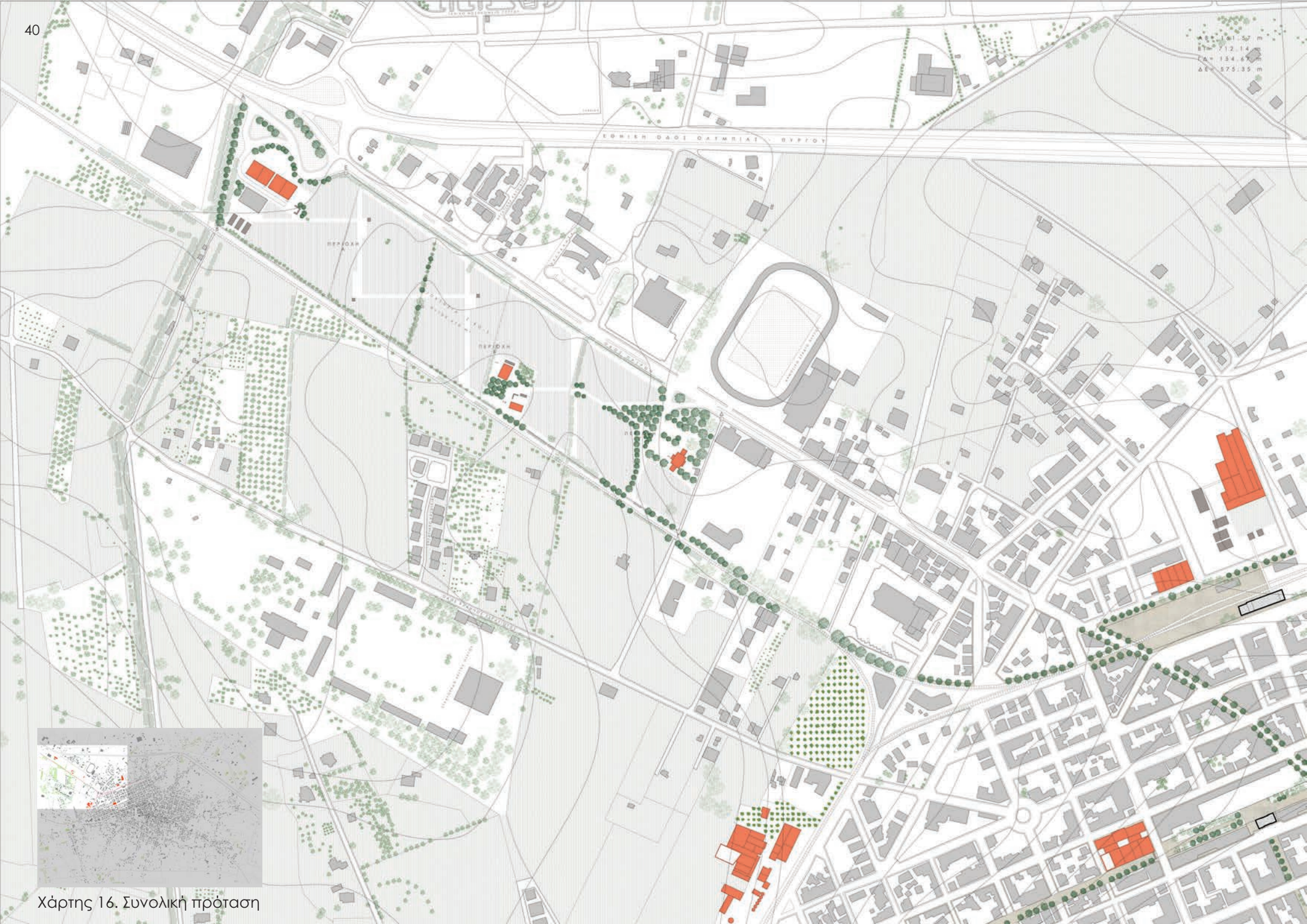
ΕΛΙΑ (Olea)

Ευρύτατα
διαδεδομένη στη
Μεσογειακή ζώνη.

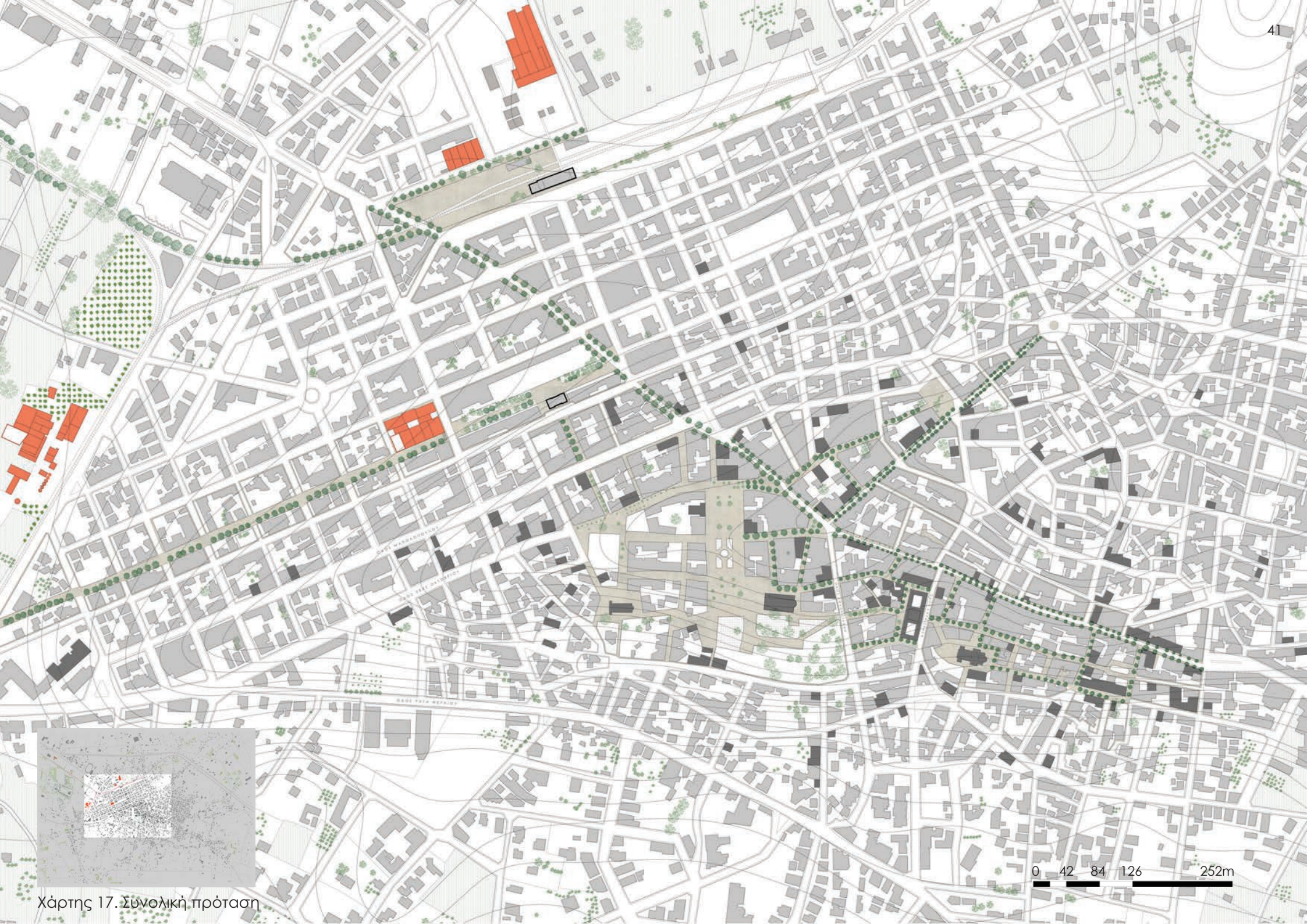
Ύψος: 8-15 μέτρα

Αειθαλές

ΑΨ 161.50 m
ΕΨ 712.14 m
ΑΨ 134.47 m
ΔΕ 575.35 m

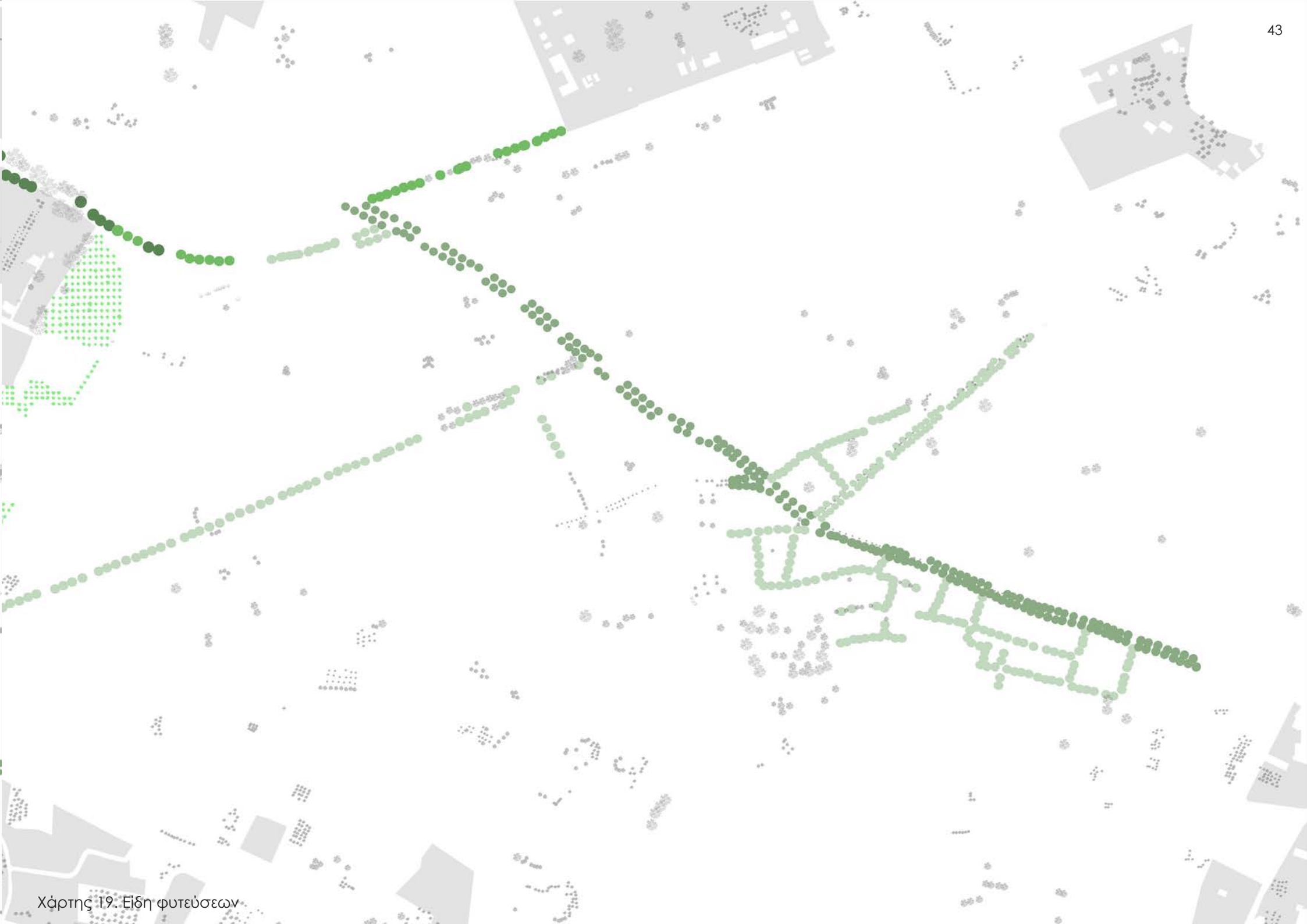
Χάρτης 16. Συνολική πρόταση

Χάρτης 17. Συνολική πρόταση

Χάρτης 18. Είδη φυτεύσεων

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Υπαιθριοί χώροι καλλιέργειας	100000,00m ²	ΠΕΡΙΟΧΗ Γ- Ινστιτούτο σταφίδας	
ΠΕΡΙΟΧΗ Α -Κτιριακές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης της παραγωγής		1.Χώρος υποδοχής	100,00m ²
1.Χώροι εξυπηρέτησης της καλλιέργειας		2.Γραφεία	80,00m ²
α.Αποθήκευση μικρών εργαλείων	60,00m ²	3.Εργαστήρια	70,00m ²
β.Αποθήκευση μηχανημάτων	200,00m ²	4.Αίθουσα συνεδριάσεων	120,00m ²
2.Επεξεργασία σταφίδας τοπικής παραγωγής	350,00m ²	5.Βοηθητικοί χώροι	
3.Αποθήκες ξηρής σταφίδας	550,00m ²	α.Παρασκευαστήριο	20,00m ²
4.Συσκευασία	300,00m ²	β.Χώροι υγιεινής	20,00m ²
5.Αποθήκες συσκευασμένης σταφίδας	250,00m ²		
6.Χώροι διοίκησης			
α.Γραφεία	60,00m ²		
β.Αποθήκη	20,00m ²		
γ.Χώροι υγιεινής	10,00m ²		
δ.Παρασκευαστήριο	15,00m ²		
7.Κοινόχρηστες υπηρεσίες			
α.Αναψυκτήριο	15,00m ²		
β.Χώροι υγιεινής	10,00m ²		
ΠΕΡΙΟΧΗ Β - Φιλοξενία και διαμονή επισκεπτών			
1.Κοινόχρηστοι χώροι ξενώνων			
α.Υποδοχή	100,00m ²		
β.Χώροι υγιεινής	10,00m ²		
γ.Παρασκευαστήριο	10,00m ²		
2.Δωμάτια ξενώνων	130,00m ²		
3.Εστιατόριο	300,00m ²		

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ

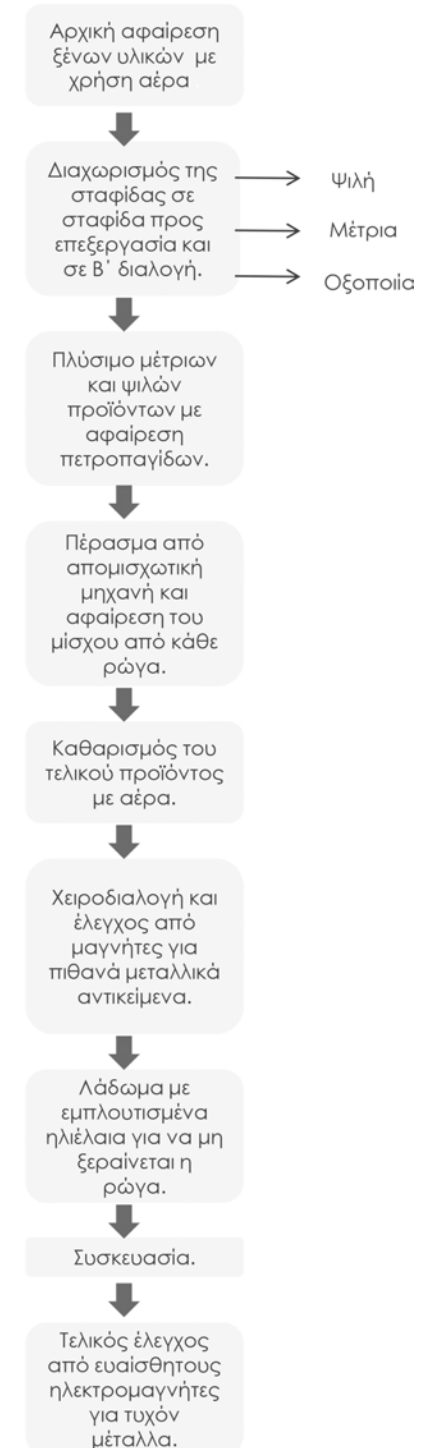
Για την καλλιέργεια της σταφίδας, κάποιες διαδικασίες γίνονται με ελκυστήρες (τρακτέρ) μεγάλου μεγέθους, όπως για παράδειγμα η λίπανση, άλλες με ελκυστήρες μικρότερου μεγέθους που περνούν ανάμεσα στις σειρές των σταφιδάμπελων, όπως για παράδειγμα το κορυφολόγημα και άλλες χειρωνακτικά όπως το χαράκωμα. Το χαράκωμα είναι το κόψιμο του κορμού, διαδικασία που γίνεται ειδικά στη σταφιδάμπελο και όχι στα συνηθισμένα αμπέλια για την αποφυγή του υπερβολικού μεγαλώματος του καρπού. Η άρδευση της σταφίδας γίνεται δυο φορές το χρόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η αποξήρανση γίνεται είτε στον ήλιο, είτε υπό σκία και διαρκεί περίπου 15 μέρες (διάγραμμα 2).

Για την επεξεργασία γίνονται όλες οι διαδικασίες που περιγράφονται στο διάγραμμα 3. Η πρότασή μου στο συγκεκριμένο οικόπεδο περιλαμβάνει τις δυο πρώτες διαδικασίες για τη σταφίδα που παράγεται τοπικά και τις δυο τελευταίες διαδικασίες για τη σταφίδα που παράγεται στην ευρύτερη περιοχή ενώ οι υπόλοιπες γίνονται στο σταφιδεργοστάσιο που βρίσκεται στο Πράσινο, 5 χλμ. από τον Πύργο.

Η μέση απόδοση της σταφιδάμπελου σε ξηρή σταφίδα είναι 500 με 600 κιλά ανά στρέμμα.

Διάγραμμα 2. Καλλιέργεια

Διάγραμμα 3. Επεξεργασία

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Εστιάζοντας στο οικόπεδο, τα όριά του βόρεια και νότια δημιουργούνται από το δρόμο εισόδου στην πόλη και τη σιδηροδρομική γραμμή αντίστοιχα. Δυτικά το όριο σχηματίζεται από ένα μεγάλο κανάλι με υφιστάμενη φύτευση από καλαμπόκια. Ανατολικά, συναντάμε ένα μονοπάτι και τριώροφες πολυκατοικίες.

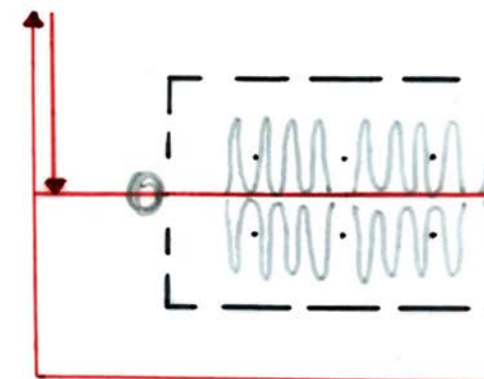
Ξεκινώντας από τις προσβάσεις, στην περιοχή Α η πρόσβαση για τα φορτηγά και τους εργαζόμενους γίνεται από τον παράδρομο της Εθνικής Οδού. Τα οχήματα σταθμεύουν στο δενδροφυτευμένο ανατολικό όριο. Στις περιοχές Β και Γ η πρόσβαση η είσοδος γίνεται από την οδό Πατρών με ένα χώρο στάθμευσης στην περιοχή Γ. Στην περιοχή Β επιλέχθηκε να μη γίνεται στάθμευση παρά μόνο σε έκτακτη ανάγκη, καθώς στόχος ήταν να διατηρηθεί ένας ήπιος χαρακτήρας δίπλα στο αγροτικό τοπίο των σταφιδάμπελων.

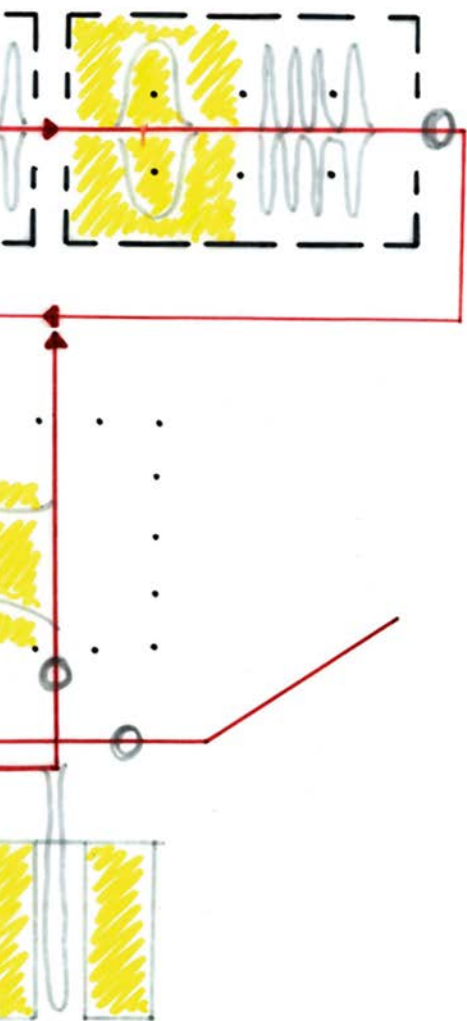
Οι σειρές των σταφιδάμπελων τοποθετούνται στη διεύθυνση Β-Ν ώστε να μη σκιάζονται, σε αποστάσεις 2 μέτρων μεταξύ τους. Προτείνονται μονοπάτια για τη διέλευση των μεγάλων τρακτέρ τα οποία επέλεξα να μην ακολουθούν τη ευθεία, κάτι που θα παρέπεμπε περισσότερο σε αστική λεωφόρο, αλλά να έχουν το χαρακτήρα περιήγησης με χαράξεις που ακολουθούν τη διεύθυνση των αμπελιών ή των υφιστάμενων ρεμάτων. Προτείνονται, εκτός από τα υφιστάμενα ρέματα, δυο επιπλέον κανάλια για την αποστράγγιση (χάρτης 20).

Όσον αφορά τη λειτουργία των κτιρίων, στην περιοχή Α οι παλιές αποθήκες χρησιμοποιούνται για τη συσκευασία της σταφίδας. Η σταφίδα της ευρύτερης περιοχής έρχεται με φορτηγά από το σταφιδεργοστάσιο (το σταφιδεργοστάσιο όταν λειτουργούσε επεξεργαζόταν 2000 με 3000 τόνους σταφίδας σε διάστημα περίπου 2 μηνών). Στη συνέχεια αποθηκεύεται στις αποθήκες χωρητικότητας 200 τόνων. Στις αποθήκες αυτές τοποθετείται μια μεταλλική κατασκευή με ράφια σε διάφορα ύψη και έναν περιμετρικό διάδρομο. Το κεντρικό τμήμα παραμένει καθαρό για την κίνηση των ανυψωτικών μηχανημάτων. Έπειτα, γίνεται η συσκευασία σε χαρτοκιβώτια των 12,5 κιλών για πώληση χύμα ή σε μικρότερες συσκευασίες για λιανική πώληση και ο τελικός έλεγχος. Το συσκευασμένο προϊόν αποθηκεύεται μέχρι να φορτωθεί σε φορτηγά και να διατεθεί στην αγορά. Η νεότερη αποθήκη παραλαμβάνει τους χώρους διοίκησης, την πρώτη επεξεργασία με αέρα και τη διαλογή της σταφίδας τοπικής παραγωγής. Επίσης, σε αυτό το κτίριο τοποθετείται και η αποθήκη των μεγάλων μηχανημάτων της καλλιέργειας. Πρόσθετες κατασκευές στην περιοχή Α είναι κάποια στέγαστρα για την αποξήρανση υπό σκιά των σταφυλιών που καλλιεργούνται στο οικόπεδο και ένα υπαίθριο καθιστικό (διάγραμμα 4).

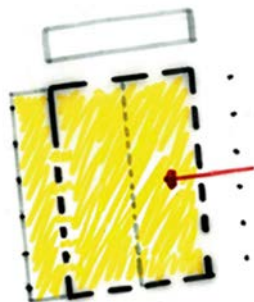
Στην περιοχή Β, στο πρώτο κτίριο τοποθετείται εστιατόριο και πωλητήριο αγροτικών προϊόντων. Προστίθεται ένα πατάρι και μια μικρή κατασκευή για το παρασκευαστήριο, ώστε ο χώρος του εστιατορίου να διατηρηθεί καθαρός (διάγραμμα 5). Στο δεύτερο κτίριο τοποθετούνται αγροτουριστικοί ξενώνες, με έναν κοινόχρηστο χώρο στο ισόγειο και 10 δωμάτια ξενώνων στον όροφο (διάγραμμα 6). Μπροστά από καθένα από αυτά τα κτίρια διαμορφώνεται ένας υπαίθριος χώρος. Στον υπαίθριο χώρο των ξενώνων προτείνονται κάποιες κατασκευές στεγάστρων και καθιστικών.

Στην περιοχή Γ, προτείνεται η επαναφορά της λειτουργίας του Ινστιτούτου σταφίδας, που περιλαμβάνει 4 γραφεία και 2 εργαστήρια για τη διεξαγωγή ελέγχων ποιότητας και εδαφολογικών αναλύσεων. Στον όροφο του υφιστάμενου κτιρίου τοποθετείται η αίθουσα συνεδριάσεων (διάγραμμα 7 και 8) (κατόψεις κτισμάτων σελίδες 42,43) (φωτογραφίες σελίδων 52-59).

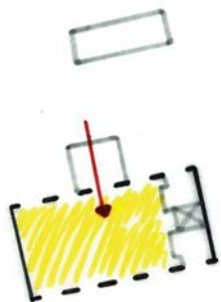

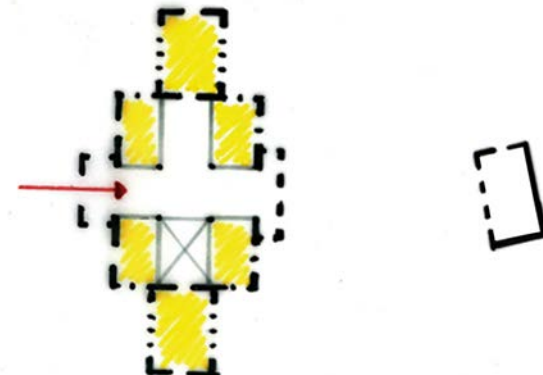
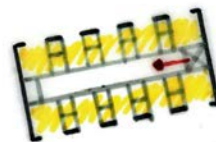
εγκαταστάσεων παραγωγής

Διάγραμμα 5. Λειτουργία εστιατορίου

Διάγραμμα 6. Λειτουργία αγροτουριστικών ξενώνων

Διάγραμμα 7. Λειτουργία Ινστιτούτου Σταφίδας

Διάγραμμα 8. Λειτουργία Ινστιτούτου Σταφίδας

ΟΔΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

SUPERMARKET

ANNOTATED STADIUM PLOT

Ε.Ε.Υ.Λ.Α.Μ.Ε.Α

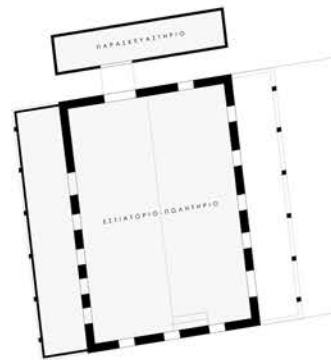
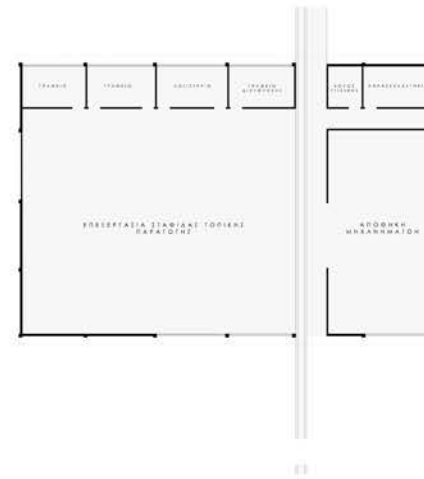
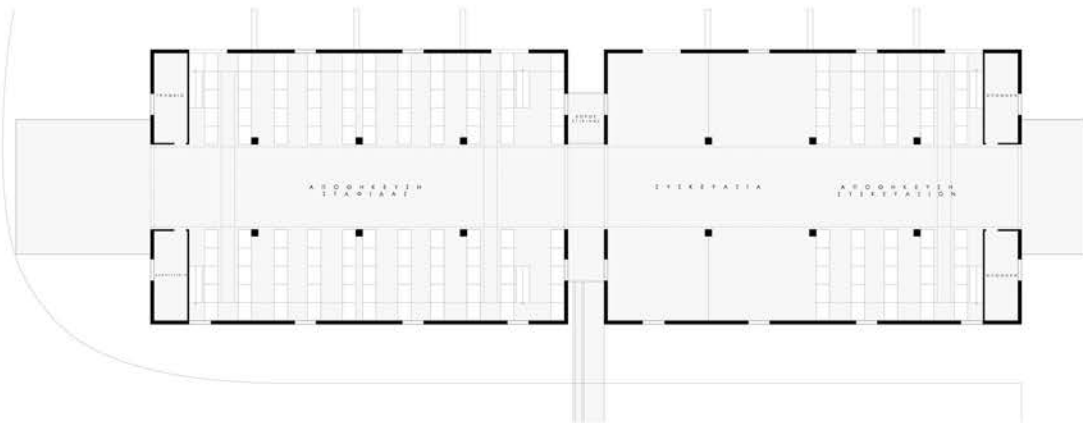
0 10.5 21 31.5

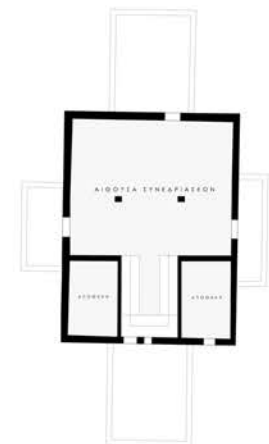
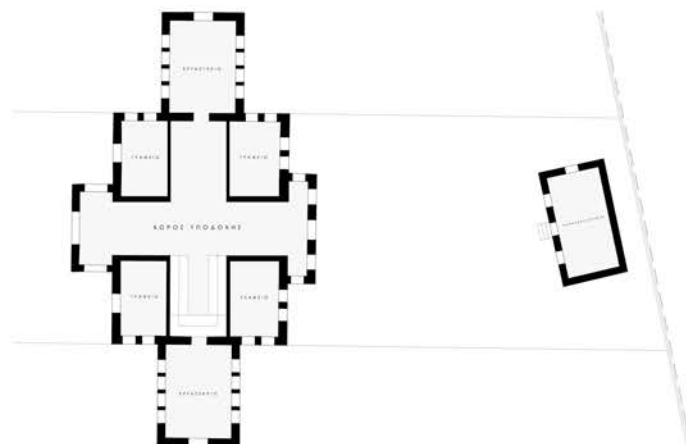
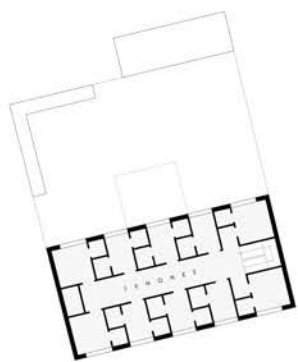
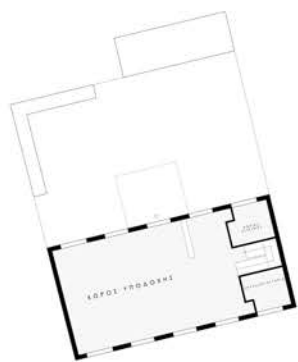
63m

Τομή Α-Α'

Αριστερά: Δρόμος εισόδου στην πόλη και οι πικροδάφνες στο βόρειο όριο του οικοπέδου
Δεξιά: Σιδηροδρομική γραμμή στο νότιο όριο του οικοπέδου

EA

010

1110

1110

1110

1110

1110

1110

1110

1110

Αριστερά: Εσωτερικό παλιών αποθηκών στην περιοχή Α
Δεξιά: Δυτική όψη καινούριας αποθήκης στην περιοχή Α

Αριστερά: Βόρεια όψη του πρώτου κτιρίου στην περιοχή Β
Δεξιά: Βόρεια όψη του δεύτερου κτιρίου στην περιοχή Β

ΔΙΕΘΝΕΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Αριστερά: Δυτική όψη Ινστιτούτου σταφίδας
Δεξιά: Άποψη του οικοπέδου από τα δυτικά

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

1. Δ. Μονιούδη-Γαβαλά, *Πολοδομία στο ελληνικό κράτος 1833-1890*, Πανεπιστήμιο Δυτικής Ελλάδας, Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών, 2012
2. Κ.Καυκούλα-Ν.Παπαμίχος-Β.Χαστάογλου, *Σχέδια πόλεων στην Ελλάδα του 19ου αιώνα*, Θεσσαλονίκη, 1990
3. Διονύσιος Ι. Τραμπαδώρος, *Το Σταφιδικό Ζήτημα: Το χρονικό της κρίσης και οι συνέπειές της*, Λύχνος Ε.Π.Ε. - Γραφικές Τέχνες, Αθήνα, 2012
4. Συλλογικό έργο, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Νεώτερος ελληνισμός από 1833 ως 1881*, Εκδοτική Αθηνών, 1977, σελ. 171-182
5. Συλλογικό έργο, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Νεώτερος ελληνισμός από 1881 ως 1913*, Εκδοτική Αθηνών, 1977, σελ. 65-69, 170-171, 196-197
6. Παντελής Αγιάνογλου, *Το πέρασμα από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό στην Ελλάδα, Η Πρωταρχική Συσσώρευση του Κεφαλαίου*, Ιδιωτική έκδοση, Αθήνα, 1982, σελ. 12-17, 231-237, 264-270
7. Ευαγγελίδου και Μαυρογένη, *Ελλάς ήτοι Ιστορική, γεωγραφική και τοπογραφική περιγραφή της Ελλάδος και οδηγός ταξιδιωτών και περιηγητών*, Βιβλιοπωλείον Κ. Ελευθερουδάκη, Βιβλιοδετικόν εργοστάσιον Σταμ. Ν. Αγά, Αθήναι, 1901, σελ.466-469

Δημοσιεύσεις

1. Π. Τσακόπουλος, *Ελληνική πόλη και νεοκλασικισμός, Η ελληνική πολεοδομία στο 19ο αιώνα*
http://ecourse.uoi.gr/pluginfile.php/91064/mod_resource/content/1/Tsakopoulos_AT65_1997.pdf

Ιστότοποι

1. Ministry of Agriculture, <http://www.minagric.gr>
2. Συνεταιριστική Κορινθιακής Σταφίδας, <http://www.skos.gr>
3. Παναιγιάλειος Ένωση, <http://www.pesunion.gr>
4. Ελληνική Στατιστική Αρχή, <http://www.statistics.gr>
5. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, <http://www.neagenia.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=RESOURCE&crest=1845&cnode=31>
6. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, <http://www.culture.gr/culture/gindex.jsp>
7. <http://www.fhw.gr/chronos/13/gr/economy/facts/02.html>

Πηγές φωτογραφιών

1. Παλιές αεροφωτογραφίες από το Εθνικό Κτηματολόγιο με προσωπική επεξεργασία
2. Πρώτο σχέδιο πόλης από το Αρχείο του ΥΠΕΚΑ
3. Παλιές φωτογραφίες της πόλης του Πύργου, <http://vytinaiika.blogspot.gr/2011/01/blog-post.html>, <http://www.the-best.gr/news/index/viewStory/118505>
4. Παλιά φωτογραφία βαγονιού σιδηροδρόμου Πύργου -Κατακόλου <http://5dim-pyrgou.ilei.sch.gr/train.html>
5. Φωτογραφίες για τη σταφίδα <http://katakoloport.gr/history-of-katakolon>, <http://www.neoikairoi.gr/data/index.php/articles/xlorida-kai-panida-tis-aigialiotikis-gis/816-karpoi-tis-aigialiotikis-gis-stafida>, <http://www.agrocapital.gr/Category/Afieromata/Article/11703/korinthiaki-stafida--mayri-kai-polytimi>, <http://www.skos.gr>

Άλλες πηγές

Γεώργιος Σαρηγιάννης, ομότιμος καθηγητής της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π.

Πελαγία Νικολούτσου, υπεύθυνη γεωπόνος της ΣΚΟΣ στον Πύργο

Παναγιώτης Θανόπουλος, υπεύθυνος στην ΕΑΣ Ηλείας - Ολυμπίας

Διονύσιος Τραμπαδώρος, συγγραφέας του βιβλίου *Το Σταφιδικό Ζήτημα: Το χρονικό της κρίσης και οι συνέπειές της*